

El nou centre de salut, pendent del finançament de Govern

▲ L'espai on es construirà el centre d'atenció primària.

El Comú d'Ordino va adjudicar l'any passat el projecte del nou centre d'atenció primària i sala social.

Tot i tractar-se d'un equipament molt necessari, el Govern encara no ha concedit els diners. *pàgines 3-4*

Viure Ordino

pàgines 14-15

Les caramelles tornen per Pasqua amb dues novetats al repertori, una sardana i un vals

Entrevista

pàgines 12-13

Marc Benazet: «Intentem escoltar-nos els uns als altres»

Irene Cachafeiro: «Estic orgullosa del que hem pogut aportar»

Sumari

pàgina 7

Centre Esportiu d'Ordino
Cédric Gracia, ciclista i campió de curses

pàgines 8-9

Medi ambient
Diagnosi energètica per reduir el consum al CEO

pàgina 10

Activitats
Club Hípic Vall d'Ordino

pàgina 11

Equipaments socials
El Punt Jove compleix tres anys amb més usuaris

pàgines 22-23

No et perdís...
Les activitats de Carnaval

pàgina 24

L'Ordino de...
Joan Albós

Editorial

De nou ens retrobem en les pàgines d'aquest butlletí amb la intenció d'oferir-vos informació sobre diferents aspectes de la parròquia mitjançant uns continguts que creiem que seran del vostre interès.

A banda de l'esport, les festes populars, l'espai per a les comunitats de residents, les pàgines de medi ambient i les entrevistes, en aquest número us presentem un recull de les imatges entranyables que ens ha deixat el Nadal. També hi trobareu una ressenya de les moltes activitats que es fan a la parròquia, i en aquest sentit em complau constatar la bona resposta que tenen molts d'aquests actes. Els més de 1.200 seguidors que ja té la pàgina *Ordino és viu* a la xarxa social Facebook i el gran nombre d'entitats públiques i privades que diàriament desenvolupen la seva activitat són només un exemple del ric teixit social que conforma Ordino. Em sento satisfet de poder manifestar que tenim una ciutadania vitalista, participativa i compromesa.

I pel que fa als esdeveniments que tenen lloc a la parròquia, no podem passar per alt la 19a edició del Trofeu Borrufa. La darrera setmana de gener, el Camp de Neu Ordino-Arcalís es va convertir en el principal es-

cenari del trofeu d'esquí infantil. Totes les dades ens porten a confirmar que es tracta d'una de les millors edicions de la història del Borrufa, tant des del punt de vista de la participació, com dels resultats i de la climatologia. És un fet que ens omple d'orgull i que ens situa un any més com a referent d'una de les cites internacionals més reconegudes del país. A més, cal remarcar que enguany l'equip andorrà ha ocupat el primer lloc en la classificació de països, cosa que no havia passat des de les primeres edicions d'aquest trofeu.

L'esforç de contenció econòmica que s'està duent a terme al Comú, gràcies a la gran implicació del personal, està donant els primers fruits. Aquesta mateixa filosofia l'estem aplicant a Ordino-Arcalís, ja que creiem fermament en el Camp de Neu, però també som conscients que cal més control de la gestió per reduir la despesa i fer que el domini no sigui deficitari. Només així es podrà garantir el millor futur possible per a aquest espai tan important per a la parròquia. Ben aviat es podrà fer balanç de la temporada amb el Camp de Neu gestionat directament per SECNOA i amb els comptes separats dels de Vallnord.

L'any 2011 comencem la recita final del nostre mandat i l'afrontem amb la mateixa il·lusió que el dia que el vam iniciar. La conjuntura econòmica que ens toca viure i, com a conseqüència, la política restrictiva que hem hagut d'aplicar no facilita poder dur a terme molts dels projectes que ens havíem plantejat. Malgrat això, hem fet i continuarem fent inversions que considerem imprescindibles. Buscarem els recursos necessaris per fer realitat tots aquests projectes. En aquest sentit, conscients que el Centre d'Atenció Primària és del tot insuficient per a les necessitats actuals, vam reservar una partida de 200.000 euros del pressupost 2010 mitjançant l'estalvi en altres partides, per construir un nou equipament. I hem previst la mateixa quantitat en el pressupost 2011. No obstant això, continuem esperant que el Govern, per la seva banda, aporti la quantitat que li correspon, sense la qual les obres no es podran iniciar. Tot i les limitacions pressupostàries, l'equip que gestionem el comú ens mantenim coherents amb la línia que ens vam marcar en un primer moment i treballarem fins a la fi del nostre mandat per assolir les fites que ens vam proposar.

Edita:
Comú d'Ordino

Disseny, maquetació i redacció:
Comú d'Ordino

Imatges:
Comú d'Ordino

Correcció:
Pites Roure

Dipòsit legal:
AND 446-2009

A/e:
publicacions@ordino.ad

CALENDARI FISCAL

Tribut	Data inici notificació de facturació	Data presentació remesa bancària al cobrament	Data fi període voluntari de pagament i inici del període de constrenyiment
Impost tradicional del foc i lloc	7/3/2011	4/4/2011	15/5/2011
Impost sobre la propietat immobiliària edificada	7/3/2011	4/4/2011	15/5/2011
Impost sobre els rendiments arrendataris	6/2/2012	6/2/2012	13/3/2012
Impost sobre la radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals	18/4/2011	2/5/2011	10/6/2011
Taxa de manteniment de cementiri	18/4/2011	2/5/2011	10/6/2011
Taxa de guardes comunes	31/10/2011	14/11/2011	26/12/2011
Rètols indicadors i publicitaris	7/3/2011	4/4/2011	15/5/2011
Reserves d'estacionament i guais	7/3/2011	4/4/2011	15/5/2011

Tema

Un nou centre de salut permetrà millorar el servei d'atenció primària a la parròquia

Disposarà de més espai i noves dependències i posarà fi a la precarietat de l'equipament actual

És imprescindible rebre el finançament del Govern per poder fer realitat el projecte que es va adjudicar

Ordino necessita un nou centre d'atenció primària, ja que l'actual, situat a l'edifici La Font, és molt precari i de dimensions molt reduïdes. És per això que, en coordinació amb el Ministeri de Salut, el Comú va convocar un concurs públic que va guanyar l'any passat el despatx Dabada, amb Fèlix Vicente com a arquitecte titular del projecte.

Es tracta d'una proposta molt respectuosa amb l'entorn, totalment integradora, que comprèn la reforma de l'actual sala polivalent, davant de l'Auditori Nacional, i de la plaça que hi ha a la part superior, on es construirà una altra planta.

D'aquesta manera, la planta baixa, que s'ampliarà, permetrà disposar d'un nou centre de salut de més de 300 m² contra els poc més de 60 m² de l'equipament actual.

El conjunt de l'obra està pressupostada en uns 500.000 euros. El Comú d'Ordino té destinada una partida al finançament de la nova sala social que s'ha de fer a la plaça, però està esperant des de fa uns mesos rebre la partida corresponent a la construcció del nou centre de salut per part del Govern, ja que l'obra s'ha de fer de manera conjunta. Segons el conseller d'Obres del Comú, Pere Riba, «és més que evident que Ordino necessita disposar d'un centre de salut en condicions, però estem a l'espera de rebre els diners de la part que pertoca al Govern per poder iniciar l'obra». Laura Luke, de Dabada, el despatx pluridisciplinari de paisatgisme, arquitectura interior i disseny que s'ha responsabilitzat de coordinar el projecte, ha explicat que, en una primera fase, el desenvolupament del projecte permetria l'entrada en funcionament dels dos equipaments, tant el centre de salut com la sala polivalent, i alguns altres serveis annexos, com un arxiu i un despatx.

Un dels requisits a l'hora de dissenyar el projecte va ser que es conservessin la barana i els fanals de ferro corten i els vitralls, obra de l'artista Domè-

Dues perspectives de la maqueta del projecte inicial que es va adjudicar l'any passat al despatx Dabada.

nech Fita Molat. Així, tot i l'ampliació, s'aconseguirà disminuir la presència volumètrica de l'edifici destacant els aspectes esmentats amb el tractament i l'orientació de les façanes. Això afavoreix la visió de l'entorn, sense imposar la presència de la construcció.

Val a dir que el Comú ha fet variar sensiblement el projecte inicial amb una ampliació de la planta primera fins als 200 m² aproximadament, ja que és l'espai necessari perquè pugui complir la seva finalitat de sala social o polivalent com la que hi ha actualment.

En aquest sentit, ja s'ha presentat una nova proposta amb la planta primera més gran i per tant, amb menys espai destinat a plaça. Se n'ha respectat l'ús com a terrassa mirador del nucli antic per sobre de la seva utilització com a espai de lleure. Aquesta planta primera, destinada a sala polivalent, tindrà accessos i instal·lacions independents del Centre de salut.

A la planta baixa, on s'ubicarà el centre mèdic, la superfície, de més de 300 m², es podrà ampliar gràcies a l'enderroc de les escales exteriors que hi ha ara en un dels costats, un espai

que s'integrarà en la construcció del centre de salut.

La nova instal·lació podrà acollir una secretaria, un vestuari i lloc de descans, una sala d'espera d'uns 33 m², un bany adaptat, una sala polivalent de gairebé 33 m², dues consultes d'infermeria, una consulta mèdica i un arxiu que tindrà uns 35 m², entre altres espais. Tot plegat, una important millora respecte a les instal·lacions actuals a l'edifici La Font, que després del trasllat es destinaran a altres usos.

Segons la nova directora d'Atenció Primària del SAAS, Montserrat Moles, el nou equipament permetrà «oferir els serveis en unes altres condicions, per exemple, l'educació sanitària, ja que es disposarà d'una sala apropiada per oferir-la en grup». Pel que fa a l'arquitectura interior, totes les sales de consulta i la sala polivalent tindran llum natural i ventilació directa, a més d'una petita zona enjardinada que separarà la façana de vidre de les consultes del mur cortina de la façana exterior.

La distribució està pensada per optimitzar els serveis comuns entre consultes, l'atenció ràpida al pacient, la privacitat entre consultes i formació, i la gestió

L'oposició opina...

Gilbert Blasi

Considero que ampliar i millorar un servei tan important com el Centre de salut ha de ser una prioritat per al Comú. La població d'Ordino ha crescut molt últimament i les dependències actuals han quedat petites; per tant, espero que el Govern sigui conscient d'aquesta situació i destini una partida pressupostària a l'ampliació d'aquest servei.

Aspecte actual de l'edifici i la plaça que és previst modificar. A la dreta, plànols de distribució de les dues plantes del projecte.

i control del centre a la zona destinada a administració i recepció.

El tractament dels materials constructius, tot respectant sempre la sostenibilitat econòmica de l'edifici, serà molt acurat i funcional.

El disseny de l'enllumenat també respon a criteris funcionals, però amb la intenció de projectar un espai dinàmic i sostenible en el temps.

El projecte guanyador proposa una interpretació orogràfica de l'entorn. L'arquitectura es fonamenta en composicions col·locades en diàleg amb el relleu. Un dels recursos per aconseguir-ho és la mimetització dels materials i el trencament de les línies verticals, combinant el mur massiu amb la immaterialitat del vidre glaçat.

Des del punt de vista arquitectònic, el principal objectiu del

projecte és reforçar el gest, sinuós i decidit, que posa l'accent en el nucli antic mitjançant la barana de ferro corten existent. Això fa que l'increment de volumetria que ha de requerir s'integri en el context sense envair-lo, passant a formar part d'una façana paisatgística molt representativa d'Ordino, però assegurant l'exigència que la plaça sigui un espai útil i que recuperi la seva funció de terrassa mira-

dor, amb unes vistes excepcionals del poble.

En aquest projecte s'han tingut en compte l'ús de les energies renovables i l'optimització dels aïllaments tèrmics.

Es generarà una renovació natural de l'aire mitjançant xemeneies de ventilació a coberta que refreden l'aire calent de l'interior i redueixen la necessitat d'aire condicionat a les consultes internes.

A l'hivern, les façanes relativament tancades a nord i les façanes principals obertes a sud permetran una climatització natural gràcies a l'obertura al sol i a una protecció solar eficient mitjançant el voladís de la terrassa. També s'afavorirà la ventilació natural amb els corrents d'aire que poden generar les xemeneies de ventilació i les obertures previstes a la façana principal.

Xarxes socials

«Ordino és viu» sorteja un forfet de temporada

El cònsol Bonaventura Esport va lliurar el premi, un forfet de temporada, a la guanyadora.

L'espai *Ordino és viu* al Facebook ha superat les expectatives inicials i ha aconseguit en només quatre mesos els més de mil usuaris que s'esperaven obtenir en tot un any. Per animar la gent a participar-hi es va anunciar el sorteig d'un forfet de temporada que tindria lloc quan s'assolís aquesta important xifra de mil usuaris.

Actualment ja són més de 1.200 els seguidors d'Ordino al Facebook, cosa que es considera tot un èxit, ja que la iniciativa es va posar en marxa el setembre passat. A més, es valora molt positivament el fet que es tracta d'un espai molt interactiu en què els usuaris sovint valoren les notícies i emeten la seva opinió.

El sorteig es va celebrar abans d'acabar l'any 2010 i la guanyadora va ser Judith Puigcernal Solé. El cònsol major, Bonaventura Esport, va ser l'encarregat de lliurar el premi, un forfet de

temporada de Vallnord, en un acte que es va celebrar a la sala del Consell del Comú el 9 de desembre passat.

La xarxa s'ha convertit en una important eina de comunicació amb la ciutadania que s'afegeix a les altres accions habituals, com la publicació del butlletí *Ordino és viu* (www.ordinoesviu.com), que es distribueix a les llars d'Ordino en paper, però que també es pot seguir a través d'Internet.

Tot i que al Facebook, la xarxa amb més usuaris a tot el món, hi podem trobar diverses imatges d'Ordino, hi ha un altre espai amb moltes fotos relacionades amb la parròquia, que es renoven constantment. Es tracta de Flickr (www.flickr.com).

Paisatges, fotos del poble actuals i antigues i de les activitats que s'hi celebren formen part d'aquesta xarxa pública on *Ordino és viu* també té un paper molt actiu.

* **Calendari Tallers** a les 21.30 h De 0 a 18 anys

- 18.01** Ser pares: el nostre repte
- 15.02** Educar, posar límits i valors
- 10.03 21 h** Nascuts per llegir (Biblioteca La Massana)
- 22.03** Alimentació i creixement
- 12.04** La importància de dormir bé
- 17.05** Relació família escola
- 18.10** Adolescència, etapa de canvis
- 22.11** Adolescència, conductes de risc

Escola de mares i pares de les Valls del Nord 2011

Escola de mares i pares de les Valls del Nord 2011

Veu ciutadana

Homes de ferro

Cada primavera, el Ton, amb un parell de mules i carregat de mena de les mines dels Meners i de Llorts, baixava pel camí ral fins a les fargues d'Ordino.

De vegades també transportava carbó. Ell, com tants d'altres, feia de traginer. Però el Ton no era precisament un traginer professional, sinó més aviat ocasional, perquè compaginava les feines de pagès amb les de traginer. Això li permetia obtenir un sobresou que afegia als beneficis del treball agrícola i ramader.

D'aquesta manera podia sobreviure amb la seva família a les penúries econòmiques d'una societat agrícola de mitjan segle XIX, que tot just començava a albirar en la indústria del ferro un possible motor econòmic en un context geogràfic allunyat dels grans centres urbans.

Quan el Ton s'aproximava a les fargues ja sentia el soroll típic del mall i del martinet que uns treballadors incansables feien funcionar insistentment.

El treball a la farga el portaven a terme autèntics experts en

l'art de la producció de ferro: els fargaires. Així doncs, darrere l'aparent simplicitat d'una farga hi havia artesans altament qualificats, acostumats a treballar de manera perfectament eficient i coordinada entre ells per fer funcionar la infraestructura hidràulica i mecànica de què disposaven.

Aquesta professionalitat dels treballadors de la farga era indispensable en una indústria en la qual no es podia deixar res a l'atzar. Tot el que feia possible la transformació del mineral en ferro era calculat: el personal, els salaris, la procedència del mener, els boscos que havien de proporcionar carbó, l'autorització per a la utilització de l'aigua del riu i l'abastiment de traginets. Tot, absolutament tot, es calculava per endavant.

Però arribà la revolució industrial i amb ella el desenvolupament modern dels forns, i l'activitat de les fargues va anar perdent vigència i a les darreries del segle XIX pràcticament havia desaparegut. A la desaparició de l'activitat seguí la des-

trucció de les fargues i l'oblit. Un oblit que no va pas morir del tot, perquè el Ton, els fargaires, els minaires, els carboners, els ferrers, els traginets, tots ells deixaren un llegat, una petja important en la nostra parròquia d'Ordino, que sense cap mena de dubte constituí una mostra del nostre patrimoni.

Un patrimoni que va passar de pares a fills. Un llegat material i immaterial que es va convertir en un pont amb el passat i que seria portador d'ideologies, creences, rituals, valors, oficis... De fet, és aquest llegat el que ha permès reconstruir i interpretar la nostra història amb la posada en marxa del centre d'interpretació de la Farga Rossell i la Ruta del ferro, i el que ha fet possible que aquells homes anomenats «homes de ferro» tornessin per explicar-nos un ofici que condicionà durant molt de temps la vida d'aquestes valls.

Aquesta realitat de la Farga Rossell i la Ruta del ferro és avui, per al nostre país, un lloc on es reflecteixen la societat andorra-

na i les arrels d'un moment concret de la seva història.

Però també és important remarcar que des de fa unes dècades els museus i els centres d'interpretació s'han convertit en un gran atractiu per al turisme. Cada vegada més hi ha una demanda creixent d'un turisme interessat per les activitats culturals fora del seu lloc habitual de residència.

Són turistes amb desig de cultivar-se, de conèixer obres d'art, objectes, espectacles, d'intercanviar idees, deixar-se seduir o sorprendre's pels encants patrimonials del lloc que visiten. I és ben sabut que al nostre país el turisme s'ha convertit els últims anys en un fenomen complex, d'una magnitud que no té precedent.

Per tant, la Farga Rossell i la Ruta del ferro estan pensades per fomentar un turisme cultural forà, però alhora també per incentivar la visita dels habitants locals. Representa una estratègia de desenvolupament sostenible de la vall amb una riquesa perenne.

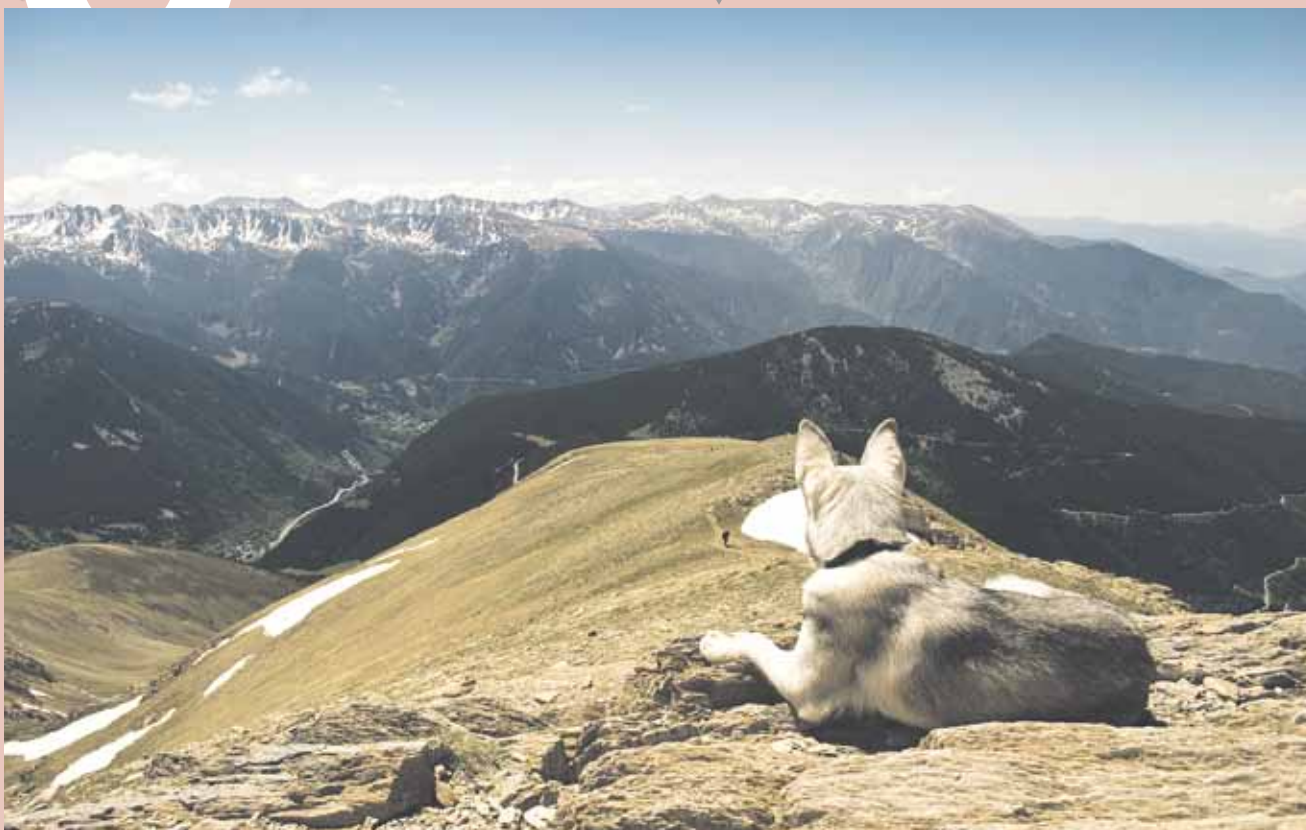
Voldria afegir que aquest patrimoni està a les nostres mans; de nosaltres en depèn la conservació per poder-lo gaudir i transmetre'l a les generacions futures.

Josefina Porras

Concurs fotogràfic

«Pic de Casamanya» d'Eva Rico Crisol (La Massana, 1980)

Aquest gos i el pic de Casamanya són els protagonistes de la fotografia que ha guanyat la nova edició de la imatge que convoca *Ordino és viu*. La va fer Eva Rico, molt aficionada a la fotografia i a l'excursionisme, el maig passat. Era la primera vegada que pujava a aquest emblemàtic pic d'Ordino i una vegada allà va decidir descansar i prendre algunes imatges del paisatge imponent. El gos, que era d'uns altres excursionistes, també va seure i va quedar inclòs a la fotografia.

Des d'aquesta edició també s'ha incorporat al jurat la decisió dels usuaris del Facebook.

Us recordem que podeu enviar-nos les vostres imatges de la parròquia a suggeriments@ordino.ad fins al 31 de maig. Podeu consultar les bases del concurs al web del comú www.comuordino.ad.

Centre Esportiu d'Ordino

Cédric Gracia, un incondicional d'Ordino

El ciclista utilitza les instal·lacions del CEO per als seus entrenaments

El ciclista i campió de curses i descens de bicicleta de muntanya (BTT) Cédric Gracia va néixer a Pau (França), capital dels Pirineus Atlàntics, i des de fa set anys viu al llogaret d'Erts.

Cada dia entrena al Centre Esportiu d'Ordino en una sala que li correspon bé. «L'horari és bo i la sala és prou petita per moure'm de màquina en màquina sense haver de córrer d'un costat a l'altre. Això em permet enllaçar els exercicis al llarg de l'entrenament i gestionar millor el temps de recuperació». A més, considera que l'ambient hi és molt agradable, «sempre hi ha gent, però a l'hora que m'entreno no tanta, suposo que n'hi ha més als vespres».

I és que Cédric també va triar Ordino i Andorra per la seva gent, a més d'altres avantatges com ara la possibilitat de continuar practicant l'esquí a l'hivern i la bicicleta a l'estiu. «Sóc de Pau i Andorra també és als Pirineus. Aprecio molt poder continuar gaudint de la mateixa muntanya. Gràcies a l'esport vaig conèixer gent que vivia aquí i he acabat per instal·lar-m'hi, per mantenir el contacte amb els amics i perquè és ideal per fer bicicleta». El campió de BTT ha corregut amb l'equip

Commençal, societat amb seu a Andorra, durant alguns anys, però després de rebre una proposta de patrocini dels Estats Units, a més de córrer per la marca americana, ha muntat el seu propi equip a Andorra, el CG Racing Brigade.

Si bé al començament, «Andorra no estava gaire preparada per a la pràctica de la bicicleta de muntanya, perquè obligatòriament tothom venia a comprar, avui, petits i grans també gaudeixen de les instal·lacions de BTT al Bike Park de Vallnord que estan funcionant molt bé».

Cada vegada són més els aficionats a l'esport i el manteniment de pistes també és més exigent, «cosa que no era així, ja que no sabíem quina resposta de públic tindríem». Avui, fins i tot hi ha botigues al voltant de les instal·lacions per proporcionar tot el material necessari: «Hem obert un nou mercat a l'estiu».

Amb tot, Cédric és sobretot un esportista amb un gran esperit de superació. Després de ser campió del món i d'haver guanyat diverses copes, actualment es recupera del greu accident que va patir ara fa dos anys. «Em vaig arrencar tots els lligaments del genoll, just abans de la copa del món que se celebra

va a Andorra. Ja se sap, quan es fa una carrera a casa, sempre passa alguna cosa».

Després d'una llarga hospitalització a Perpinyà, «treballo cada dia amb el Miguel Ángel per tornar al millor nivell. Es perd molt, quan s'està tot un any parat, sobretot tècnicament, perquè la motivació és la mateixa».

Sens dubte, és aquesta motivació la que li va permetre tornar a integrar la llista dels deu millors a finals de l'any passat. «Aquest resultat m'ha omplert de satisfacció i m'ha fet continuar endavant. Ja tinc ganes d'estar al millor de la meua forma i de vèncer-los a tots!»

L'activitat de l'esportista no acaba al gimnàs. Cédric també té pàgina al Facebook i una web, actualment en remodelació, mitjançant les quals es posa en contacte amb els seus fans.

Cédric Garcia, a les instal·lacions del CEO.

El centre guanya més espai i millora les instal·lacions

A finals de l'any passat, el Comú va adjudicar les obres de remodelació del CEO per un import de 109.407,13 euros. Aquesta partida pressupostària es destina a l'ampliació de les instal·lacions per

donar més cabuda als usuaris. El gimnàs tindrà un nou emplaçament més espaiós. Se suprimeixen barreres arquitectòniques per afavorir l'accessibilitat i també s'evitaran problemes de massificació. A

tot això s'afegeix una millor separació de zones a la sala fitness, amb nova maquinària, i una sala de spinning. El centre acull, a més, l'Escola d'Art i les oficines de Correus a la sala annexa a l'Oficina de Turisme.

2011
promoció
exsocs
Centre Esportiu
d'Ordino

COMENÇA AMB BON PEU!

Matrícula gratuïta
tot el 2011
per a exsocs

Tel.: 878110
www.ceo.ad

Visita ORDINOESVIU a:

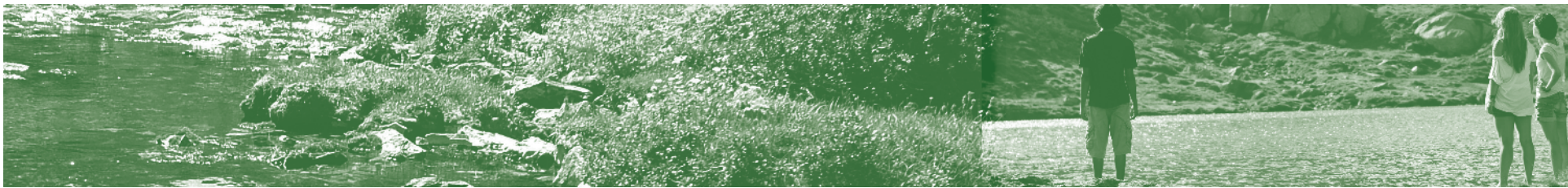

www.ordinoesviu.com

ordino **O**

Medi ambient

Diagnosi energètica per reduir el consum al Centre Esportiu

Una perspectiva del Centre Esportiu d'Ordino, objecte de l'estudi energètic.

En el context econòmic actual, la despesa energètica s'incrementa cada any d'acord amb l'augment del preu de les energies fòssils. En el marc d'una política pressupostària de rigor duta a terme des del principi d'aquesta legislatura, el Comú va decidir l'any 2010 estudiar la possibilitat de disminuir aquesta despesa al Centre Esportiu d'Ordino, CEO, gran consumidor d'energia, i també en altres edificis comunals.

D'altra banda, es va encarregar un estudi de viabilitat sobre la possible implantació d'un centre de producció d'energia calorífica amb biomassa al CEO i una xarxa de calor (*district heating*) per als edificis comunals i també per a particulars del poble d'Ordino. Aquest estudi preveu diferents alternatives tecnològiques i analitza la rendibilitat econòmica d'alguns escenaris segons les tecnologies i la potència instal·lada (entre 0,75 i 1,5 megawatts) i partint d'una o més xarxes de calor (des de

70 metres cap a la plaça del poble fins a més de 300 metres cap a les escoles).

L'estalvi de combustible depèn de l'alternativa que es triï tenint en compte els preus actuals del gasoil i de la biomassa. Aquest estalvi podria ser molt superior

Les accions per frenar la despesa preveuen la possible implantació d'un centre d'energies renovables

en un futur segons com evolucioni el preu del barril de petroli. La rendibilitat global depèn també de les condicions de gestió del centre, considerant el cost de manteniment dels equipaments i les condicions de finançament (cost del capital) segons el nivell de les inversions. En aquest sentit, no s'ha de considerar només l'estalvi eco-

nòmic, sinó que cal subratllar que el projecte s'emmarca en una gestió sostenible del territori, ja que permetria aplicar el Pla tècnic de gestió i millora forestal de la parròquia programat a quinze anys vista. D'aquesta manera, s'aprofitaria com a combustible part de la fusta derivada dels treballs de sanejament i millora de la massa forestal després de transformar-la en estelles o pellets. És precisament aquest material el que s'anomena biomassa i que permet produir energia. Aquest recurs local cobriria, però, menys del 10% de les necessitats. El projecte aportaria una millora ambiental pel que fa a la qualitat de l'aire, ja que el centre permetria limitar molt les emissions de CO₂ (prop de 300 tones l'any) i, de forma dràstica, les emissions d'òxids de sofre (SO_x) a l'atmosfera. A més, el Comú contribuiria a fomentar les energies renovables amb la creació d'un centre d'aquest tipus d'energies que podria in-

tegrar, a més de la biomassa, altres energies renovables com la geotèrmica o la solar per a l'aigua calenta sanitària.

Els arquitectes, enginyers i particulars, i per descomptat les escoles, podrien visitar el centre i convertir-lo en una eina per a l'educació ambiental. Podria incloure dades energètiques en temps real i plafons explicatius sobre el cicle del carbó, la producció i l'ús de la biomassa o les energies alternatives. Considerant les inversions elevades segons les solucions tècniques i les alternatives de desenvolupament de la xarxa de calor, el Comú planteja tirar endavant el projecte amb la redacció dels plecs de bases de cara a un concurs públic per a la concessió del centre d'energies renovables.

El millor estalvi es produeix quan no es gasten recursos. Per aquesta raó s'ha encarregat també una diagnosi energètica del Centre Esportiu d'Ordino.

Text Sergi Riba

Estalvi econòmic i millora ambiental

L'estalvi no repercutiria només en la facturació del consum energètic, sinó també en les emissions de CO₂ (efecte d'hivernacle), cosa que donaria una millor classificació energètica de l'edifici del CEO.

Aquest estudi preveu les partides següents: una anàlisi de la demanda energètica de l'edifici, una altra de l'edifici i de les instal·lacions i els equipaments, una tercera anàlisi de les dades històriques de consums energètics i, finalment, la identificació del potencial d'estalvi existent.

Amb els resultats es podran saber les oportunitats i les mancances que hi ha en el consum i la producció d'energia actuals, i es donaran de manera segmentada els diferents potencials d'estalvi energètic. Algunes de les propostes de millora que s'han presentat són: la utilització de materials i solucions arquitectòniques; aïllaments i trencaments de ponts tèrmics en coberta; il·luminació i domòtica incorporant l'aprofitament de la llum ambiental; sistemes de generació de calor per a la calefacció amb energies renovables, i un nou sistema de conducció d'aire en l'espai de la piscina.

També es proposa un sistema de climatització amb recuperació de calories, un altre de transmissió de dades en temps real dels principals consums energètics per a una possible identificació d'estalvi en la factura d'electricitat i, finalment, el canvi del mur cortina de la façana oest. Els estalvis energètics de combustible fòssil podrien arribar al 61% i, pel que fa al consum elèctric, al 15%. Una comissió d'energia del Comú està elaborant, a partir dels informes, un pla d'actuacions i inversions assumibles per als propers anys.

Ordino col·labora amb el CENMA en un estudi sobre la vegetació de les zones de congesta

Congesta al port de l'Arbella, al mes d'agost.

El CENMA, Centre d'Estudis de la Neu i de la Muntanya d'Andorra, està elaborant un estudi sobre la vegetació de les congestes a la parròquia d'Ordino. Les congestes són zones on s'acumula la neu durant molt de temps i en les quals viuen plantes molt específiques i que, a causa del canvi climàtic, estan amenaçades.

Segons informació facilitada per Marta Domènech Ferrés, cap de la Unitat de Medi Biòtic, el CENMA ha desenvolupat una línia de recerca sobre l'anomenat canvi climàtic que té com a objectiu estimar els impactes sobre la biodiversitat i les possibles adaptacions. Dins d'aquesta línia es duu a terme l'estudi de les congestes d'Andorra i s'ha creat la primera cartografia

de congestes del país, que es pot consultar al servidor de dades cartogràfiques del CENMA www.sigma.ad. També es fan inventaris florístics per catalogar la diversitat i la composició de les plantes de les congestes i es fa el seguiment de dues congestes de la parròquia d'Ordino on s'han instal·lat dues estacions micrometeorològiques. Aquests dispositius permeten controlar la temperatura i l'aigua del sòl. Una de les estacions és als llacs de Tristaina i l'altra, prop del pic de Cataperdís, molt a prop del domini esquiable de l'estació Ordino-Arcalís.

Amb aquest seguiment es volen avaluar els impactes sobre la vegetació d'una possible retirada avançada de la neu i com això pot afectar la vegetació al-

Estació micrometeorològica instal·lada a Ordino.

pina (pèrdua d'espècies, canvis en el funcionament de l'ecosistema, etc.). Es considera congesta tota aquella acumulació de neu que roman en una clotada o terreny de muntanya i que recobreix el sòl tot o part del període estival. Aquí s'hi desenvolupa un ambient particular, ja que la neu és present entre vuit i onze mesos l'any i les plantes que hi viuen han de desenvolupar el seu cicle vital en poques setmanes.

A Andorra hi ha més de 2.000 congestes de mida molt petita on viuen de forma exclusiva una trentena de plantes. Actualment, aquests hàbitats d'alta muntanya estan sotmesos a l'amenaça de l'escalfament global. Segons les prediccions del Panell Intergovernamental sobre el Canvi Climàtic (IPCC, Intergovernmental Panel of Climate Change en anglès), s'espera que la temperatura mitjana del planeta augmenti entre 1,4 °C i 5,8 °C durant el període que va del 1990 al 2100.

L'escenari de l'escalfament propicia que la neu es fongui abans i exposa la vegetació de congesta a patir canvis bruscos de la temperatura atmosfèrica. La fosa de la neu i l'augment de la temperatura del sòl obren un espai ecològic que pot ser ocu-

pat per altres espècies menys especialistes, però més oportunistes. Alguns autors apunten la possibilitat que aquests hàbitats siguin envaïts per espècies de prats i pastures. En aquest sentit, és necessari estudiar les

preferències ecològiques de les espècies i la seva interrelació amb el medi.

Els Pirineus són rics pel que fa a la diversitat de plantes; a Andorra hi ha unes 1.530 plantes de les quals unes 300 estan amenaçades. Segons diversos autors, la vegetació alpina és especialment sensible als canvis ambientals i respon a l'escalfament global provocat pel ja «famos» canvi climàtic.

Dins de les comunitats de vegetació alpines, les congestes són especialment sensibles a aquest canvi, ja que les plantes que hi viuen estan molt adaptades a la neu, que les protegeix de les baixes temperatures i, alhora, aporta aigua en abundància. Això fa que la flora que s'hi desenvolupa sigui molt particular. Per tant, la diversitat florística de les congestes contribueix de forma exclusiva a la biodiversitat global de les muntanyes.

Plantes de mida petita, molt sensibles als canvis ambientals

Entre les espècies de congesta hi ha la *Cardamine alpina* (a la foto), una planta típica d'aquests espais. Normalment, les plantes de congesta són molt petites, de menys d'un pam d'alçada, i fan flors molt boniques. També hi trobem la *Mucizonia sedoides* (exclusiva del Pirineu), la *Gnaphalium supinum* i la *Sibbaldia procumbens*. Viuen tot l'any, bé en forma de planta, bé de llavor o d'arrel. Aquestes espècies viuen a menys altitud que el conegut edelweiss o flor de neu. La neu les protegeix del fred més intens al qual sí que poden sobreviure els edelweiss. Cal dir, però, que a Andorra hi trobem l'anomenada falsa edelweiss o pota de gat. Mentre que les plantes de congesta creixen entre els 2.300 i els 2.700 metres d'altitud, els edelweiss poden viure en llocs encara més alts.

Activitats

El Club Hípic Vall d'Ordino ensenya a practicar l'equitació i a gaudir-ne

L'euga d'Arans que va guanyar un concurs a Catalunya i, a la dreta, Josep Maria Naudi en un concurs de salt.

El Club Hípic Vall d'Ordino, situat al poble d'Arans, té més de seixanta associats, la majoria dels quals són nens de la parròquia que es formen en l'apassionant món de l'equitació en totes les seves facetes, des de la iniciació fins a l'entrenament per a la competició.

Així ho explica el seu president i monitor, Dani Garcia, que té una experiència de més de catorze anys en el camp de la pedagogia eqüestre.

Els alumnes s'inicien a partir del bateig a cavall, la doma, el salt, el horseball (una mena de

bàsquet a cavall) i el volteig. Els nens ho poden fer des de ben petits, a partir de quatre anys si van acompanyats pels pares. Per a ells s'utilitzen els ponis del club. L'entitat també disposa de cavalls per als infants o els adults que vulguin practicar l'equitació, tot i que la majoria de socis adults tenen el seu propi animal.

El Club Hípic Vall d'Ordino organitza concursos, alguns de puntuables per al campionat nacional de la Federació, segons explica Dani Garcia. L'any passat en va organitzar tres i

aquest any és previst que se'n facin tres més durant els mesos de juny, juliol i setembre. Tots puntuaran per al campionat nacional.

Una desena d'alumnes del club ordinenc participen regularment en els concursos de salt i alguns han aconseguit destacar de manera molt notable, com és el cas de Josep Maria Naudi d'Arans, que amb només onze anys lidera la seva categoria en el campionat nacional.

El club hípic, a més d'escola, és també una explotació ramadera dedicada a la cria de cavalls

de raça pura sang àrab. L'agost passat, una euga d'aquesta explotació va guanyar la medalla de plata al Concurs morfològic de Catalunya.

El trofeu va premiar, entre altres aspectes, els millors moviments i les característiques quant a línia espanyola de la raça.

El club d'Arans també ha estat premiat en edicions anteriors: l'any 2006 va quedar subcampió de sementals i el 2007 va presentar a concurs un dels seus poltres.

La cria d'aquests cavalls està destinada generalment a la ven-

da i molt sovint els exemplars es queden a Andorra.

Aquest any, per exemple, la producció s'ha venut íntegrament al país, afirma Dani Garcia. Són cavalls de característiques molt esportives que es destinen al lleure o a la competició. Tots són de raça certificada i pertanyen a una de les genealogies més reconegudes, que es remunta al 1800.

Per a més informació, podeu trucar al telèfon 32 76 04 o escriure un correu electrònic a arabiansleila@gmail.com

Escola Elisabeth Morera, passió per la dansa

Un moment de l'espectacle que l'escola va oferir per Nadal.

Des de fa set anys, l'Escola de Dansa Elisabeth Morera és un punt de referència per a la iniciació dels nens i les nenes de la parròquia en el món de la dansa clàssica. Aquest gener s'ha publicat un llibre que posa de manifest la trajectòria de l'artista a Ordino i les seves hores de dedicació a l'ensenyament de la disciplina del ballet. Talent, constància i molta motivació són tres pilars bàsics a l'escola, freqüentada generalment per nenes, però que també ha tingut algun nen entre els seus alumnes. «A més de ballar, els ensenyo la importància de sentir-se bé amb ells mateixos, els crec curiositat per voler saber més, els provocho perquè

avancin i no es quedin immòbils i estèrils en l'apatia i el desinterès», explica Elisabeth Morera, també coneguda com a Sissí Morera. I afegeix: «Les nenes i els nens que han passat per la meva escola al Principat d'Andorra, i en concret a Ordino, han après força coses sobre la dansa, sobre com s'han de moure i saber estar, sobre el seu cos, la convivència amb els companys, el respecte, la disciplina, la generositat, i també sobre estimar». I és que la professora i ballarina entén la dansa com un camí per aprendre «coses sobre la vida i sobre ells mateixos, i per adquirir una escala de valors». Sissí Morera va néixer a Barcelona i amb només tres

anys va començar els primers estudis de ballet. Va seguir una extensa formació a la capital catalana amb professors com Bàrbara Kasprovitx, de l'Institut del Teatre, Rosella Hightower o Enric Castan, entre d'altres. Va ampliar estudis a Londres amb Gilbert Mayer i amb primers ballarins que havien format part del Bolxoi de Moscou i del Royal Ballet de Londres. Ha estudiat i ha impartit classes de jazz, tango, balls de saló i dansa moderna. És coreògrafa a Barcelona, pianista i també escriu.

Per a més informació, podeu trucar al 0034 678 55 12 59 o bé escriure a sissimorera@gmail.com

Equipaments socials

El Punt d'Informació Juvenil registra un augment important del nombre d'usuaris

El Punt d'Informació Juvenil d'Ordino fa tres anys i, per celebrar-ho, el dissabte 18 de desembre va organitzar una festa d'aniversari amb un taller de creació de música electrònica, una escola de discjòqueis i videojòqueis, un berenar i una sessió de discomòbil.

La vintena de joves que hi va participar és una mostra de la percepció positiva que la població té del servei. I és que el Punt d'Informació Juvenil també ha pogut celebrar un increment significatiu d'usuaris, tant presencials com virtuals.

Els joves van fer gairebé 1.100 visites a l'espai al llarg de l'any passat i, a més, ja són 589 els que s'han registrat com a amics a la pàgina que el Punt d'Informació Juvenil té a la xarxa social Facebook. Aquesta eina permet mantenir el contacte viu amb els joves, que l'utilitzen bàsicament per fer-hi consultes en línia i per estar informats de totes les activitats i els projectes que es duen a terme des del Punt Jove.

Per franges d'edat, els joves que més utilitzen l'espai tenen entre 12 i 16 anys i sumen 828 visites. Aquest any, però, les consultes de joves més grans sobre estudis superiors o de formació professional, i particularment sobre habitatge i treball, també han augmentat sensiblement en relació amb altres anys. Així,

el nombre de joves de 17 a 21 anys que l'han visitat ha passat de 43 el 2008 a 162 el 2010. També ha augmentat significativament l'ús del servei per part dels joves de 27 a 30 anys, amb 65 visites, el doble de les registrades el 2008 i molt per sobre de les 12 del 2009.

Finalment, tot i que menys nombroses, les 32 visites de joves d'entre 22 i 26 anys també representen un increment important respecte a l'any anterior, en què només se'n van registrar 7, i tripliquen les del primer any de funcionament.

A tot això cal afegir-hi que el nombre de sol·licituds per al Carnet Jove que ha tramitat el Punt d'Informació Juvenil d'Ordino al llarg del 2010 s'ha doblat respecte a l'any anterior.

El Punt d'Informació Juvenil és un servei públic i gratuït per als joves de 12 a 30 anys en el qual també es fan activitats de dinamització.

Inaugurat el 20 de desembre de 2007, es concreta en un espai on els joves poden trobar informació contrastada, àmplia i plural, i assessorament per completar la seva formació educativa, social i cultural. També és un espai de trobada i relació, estructurat en diferents zones físiques i vuit àmbits temàtics que van des de cursos i cursets fins a vacances i estades, passant per lleure i cultura, treball,

habitatge, vida social, ensenyament i salut.

ACTIVITATS ESTRELLA

L'any passat, i dins el projecte de dinamització conjunta amb el Departament de Joventut de la Massana, el Punt d'Informació Juvenil d'Ordino va donar continuïtat a activitats com ara el campionat d'esquí i surf de neu que coincideix amb les vacances de Carnestoltes.

La participació en la segona edició de l'Snow Day Jove, amb proves de freestyle i boarder cross que es disputen a les pistes de Vallnord, va créixer un 37%. Per la seva banda, a començament de juny, la segona edició de la Primavera Jove va proposar als joves de totes dues parròquies una oferta lúdica per passar una tarda divertida i diferent amb diversos tallers i campionats d'esports, una botifarrada i un parell de concerts per tancar la festa.

A les activitats mancomunades amb la Massana, el Punt d'Informació Juvenil d'Ordino hi ha afegit l'organització d'activitats pròpies com ara el campionat de futbol o la xerrada de l'Agència Andorrana de Protecció de Dades sobre xarxes socials i protecció de dades personals.

PREVENCIÓ

Durant l'últim curs escolar 2009-2010, el Punt d'Informa-

Alguns joves i el monitor del taller de videojòquei.

ció Juvenil ha continuat acollint els tallers sobre cànnabis a l'Escola Andorrana de secundària d'Ordino i al Col·legi dels Pirineus. Coordinats pel Pla nacional contra drogodependències, aquests tallers arriben a totes les escoles de secundària del país amb la col·laboració de tots els comuns. Es tracta de crear, a partir de la visita d'una exposició, un espai de debat i discus-

sió. S'informa sobre el cànnabis (efectes i riscos) i els aspectes relacionals, tot convidant els joves a reflexionar sobre alguns mites i creences errònies i a identificar i analitzar els factors que influeixen a l'hora de fumar un porro.

El taller defuig els enfocaments moralistes basats en el «no» i dona una visió crítica i alhora objectiva als joves.

La Casa Pairal organitza trobades, descobertes, àpats de germanor i sortides per a tots els gustos

El dinar de Sant Antoni, a la Casa Pairal.

Aquest any, la Casa Pairal d'Ordino proposa un nodrit programa d'activitats per a la gent gran de la parròquia que es va encetar amb la cantada de nades del 2 de gener i fins ara ha continuat amb l'escudella de Sant Antoni, les creps de la Candelera i la calçotada a Valls. La propera cita és el trinxat a la Casa Pairal el 9 de març.

Dimarts, 12 d'abril, la gent gran anirà a buscar la mona a Balaguer. L'excursió preveu la visita a l'església del Sant Crist d'Anglesola, on s'oficiarà la missa de Pasqua. Per Sant Jordi, el dissabte 23 d'abril, la Casa Pai-

ral oferirà un berenar amb quinto a tots els assistents. Aquesta activitat és gratuïta, com també ho serà la castanyada del 30 d'octubre i el tradicional dinar i quinto de Nadal, el 13 de desembre.

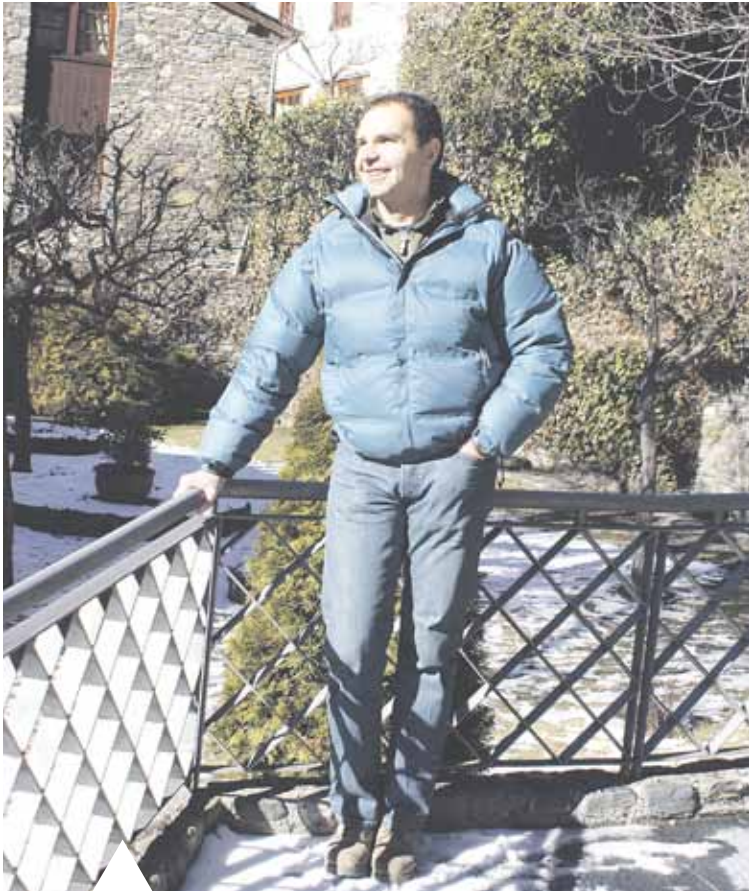
A aquestes activitats s'hi afegixen la paella al jardí de la Casa Pairal, l'1 de juny; la descoberta dels Pessons, el 26 de juliol; la trobada de germanor entre polítics i padrins a l'agost, i el vuitè concurs de petanca i la mostra de pastissos de l'1 de setembre. Completen el programa un seguit de sortides com ara la visita al Roserar de Cervantes

i a Montjuïc, a Barcelona, amb dinar al cafè teatre Picasso, l'11 de maig; l'escapada a la platja de Peníscola, del 20 al 22 de juny; la visita a la finca de reproducció del ruc català a Berga, el 20 de setembre, i el recorregut turístic de Lleida a la Pobla de Segur amb el ferrocarril històric arrossegat per la locomotora a vapor, la Garrafeta, el 22 d'octubre. El novembre també es farà una sortida a França per visitar una fira. Naturalment, totes les sortides es programen a preus molt assequibles que inclouen els desplaçaments, les visites concertades i els àpats.

Entrevista

Marc Benazet: «Intentem escoltar-nos els uns als altres i també entendre el que se'ns proposa»

Marc Benazet, als jardins de la Casa d'Areny-Plandolit.

Tot i que va néixer a Escaldes-Engordany, Marc Benazet és ordinenc de tota la vida. Des de fa dos anys seu a l'oposició de la majoria comunal com a independent. Aficionat a l'esquí i a l'esport en general, la seva candidatura reposava sobre la possibilitat d'ocupar la conselleria d'Esports. Avui, tot i no haver-ho aconseguit, ha pogut donar suport a alguns dels punts que compartien els programes de la seva formació i de la majoria, com ara remodelar el Centre Esportiu o el carrer Major i construir un nou Centre de Salut. Tot i que algunes d'aquestes fites encara s'han d'aconseguir malgrat els esforços del Comú, Benazet afirma que el diàleg és fluid entre majoria i oposició. De la mateixa manera, també aprova la gestió pressupostària en un moment financer delicat.

- Com va descobrir la seva inquietud política?

El fet de presentar-me a les comunals potser no té tant a veure amb una inquietud política com amb el fet que els companys d'equip em proposessin la conselleria d'Esports. Com que l'esport m'agrada molt, sempre he estat implicat amb l'Esquí Club d'Ordino-Arcalís i també havia

estat al Consell d'Administració de Secnoa (societat de gestió d'Ordino Arcalís), la proposta de presentar-me a les comunals em va atraure. Només van sortir dos elegits de la nostra llista i com que anava tercer, en principi no em va tocar. Però, en quedar vacant l'escó de Josep Maria Bringué quan es va presentar a les legislatives, vaig ocupar el seu lloc.

- Així, doncs, ja fa tres anys que és a l'oposició de la majoria?

No encara, només en fa dos, però estic força satisfet de la nostra aportació.

- La conviència és còmoda a l'hora de fer aportacions?

Sí. Hi ha molt diàleg. Això no vol dir que estiguem d'acord amb tot, però com a mínim intercanviem idees i punts de vista. Intentem escoltar-nos els uns als altres i també intentem entendre el que se'ns proposa.

- Per la seva vinculació a l'esport, què pensa de les reformes que es volen fer al Centre Esportiu d'Ordino?

És cert que el Centre Esportiu està una mica obsolet perquè fa molts anys que es va fer; el gimnàs ha quedat molt petit i ara

s'hi farà una remodelació. Ja fa temps que se'n parla i finalment es fa. Espero que la gent s'hi trobi millor.

- Aquesta és una de les accions que també ha defensat?

I tant! De fet, el nostre programa electoral també incloïa aquest punt. Fins i tot diria que estava inclòs en els programes dels tres grups que concorrien a les últimes comunals, tothom entenia que era necessari.

- Pensa que es pot promocionar el CEO com a centre d'entrenament per a esportistes d'elit?

Sé que hi entrena i hi ha entrenat algun esportista internacional i de la parròquia, però no crec que aquesta sigui la vocació primera de l'equipament. Penso que la vocació del Centre Esportiu és de ser un lloc de trobada per al poble, on tota la ciutadania pugui practicar l'esport. I més a l'hivern que, amb les temperatures que tenim a l'exterior, es fa difícil practicar activitats a l'aire lliure. Per tant, necessitem espais tancats dels quals pugui gaudir tothom.

- En l'aspecte esportiu, Ordino

és un lloc prou atractiu?

Pel que fa a infraestructures, poques poblacions com la nostra tenen un Centre Esportiu de les mateixes dimensions. A més a més, tenim les pistes d'esquí i un entorn fantàstic que es presta a moltes activitats de muntanya i a la pràctica del ciclisme, o tot terreny o convencional perquè, sortosament, el trànsit a les nostres carreteres encara és fluid.

- Una altra fita que s'ha proposat el Comú d'Ordino és la remodelació del carrer Major. És un projecte que avala?

La remodelació del carrer Major és necessària. Només sortint al carrer n'hi ha prou per adonar-se'n. Tots veiem que la vorera s'aixeca. Pensem que cal intervenir-hi per la seguretat dels viants, però conservant la identitat del centre històric.

- Hi ha urgència per construir un nou Centre de Salut?

És un altre dels punts en què tots estem d'acord, majoria i oposició. També es presentava als programes de totes les formacions que van participar en les últimes eleccions. I és que el Centre de Salut que tenim ha quedat molt petit i és indispensable perquè la gent gran no s'hagi de desplaçar per rebre cures. L'única cosa que vaig argumentar va ser quant a la ubicació del nou equipament.

- El lloc on s'ha projectat construir no és el més idoni?

No es tracta d'això. L'única cosa que vaig demanar és que s'integrés al paisatge. L'emplaçament previst per al nou Centre de Salut és just a la cruïlla entre l'entrada al carrer Major i la carretera, per tant, una construcció en alçada taparia el paisatge i li trauria atractiu.

- Per a molts, Ordino és la joia de la corona per la manera com ha conservat el poble i l'entorn. Comparteix aquesta opinió?

S'ha conservat bastant, tant el nucli antic com la natura. Amb

toca, perquè si no n'entren tampoc no se'n poden gastar.

- Es tornarà a presentar a les eleccions de finals d'any?

No. Quan em vaig presentar potser tenia una idea diferent. Em pensava que si entrava al Comú la porta estaria igualment oberta per ajudar qualsevol ciutadà, ja fos amic, enemic, conegut o desconegut. M'he adonat, en el poc temps que fa que hi sóc, que això no és així.

- No li agrada dir que no a les persones?

No es tracta de dir no o sí, sinó d'intentar tractar tots els casos de la mateixa manera, sense favoritismes. Però tinc la sensació que de vegades l'equip comunal no obre igual la porta a uns que a uns altres.

- No deu ser que els ciutadans també demanem impossibles?

Sóc el primer que no faig cas de la gent que demana «animalades». Es tracta d'ajudar en coses que sense gaire complicació i amb voluntat es poden arreglar.

- A Ordino, tothom es coneix.

Ens coneixem tots. Per exemple al Comú, davant meu, a la majoria, hi seu el meu cosí i tres amics de tota la vida. I què fas? Defensar les teves idees i no enemistar-te. Per a mi són més importants els valors de la família i de l'amistat.

«El pressupost és auster i és el que toca, si no n'entren tampoc no se'n poden gastar»

tot, darrerament s'han construït edificis —cosa que d'altra banda és legítima perquè tothom té dret a incrementar el seu patrimoni—, que ja comencen a trencar l'harmonia amb l'entorn.

- Però no hi ha unes normes per construir?

Sí, evidentment, hi ha unes normes, però jo encara les faria més restrictives per conservar tant la integració dels edificis al paisatge com per preservar l'entorn. Ara mateix, passat Llorts han fet un parell d'edificis que no tenen res a veure amb la construcció típica de muntanya.

- Està d'acord amb la gestió comunal?

Estem en sintonia amb la gestió que s'ha fet fins ara, perquè el moment financer és el que és i no es poden fer mil coses. El pressupost és auster i és el que

PERFIL

Lloc de naixement:
Escaldes-Engordany

Data de naixement:
7 d'abril de 1968

Professió:
Empresari

Indret favorit:
L'Arbella, pels bons records que en tinc amb familiars, amics i, sobretot, amb el meu germà.

Aficions:
L'esquí, l'esport i la natura

Irene Cachafeiro: «Estic orgullosa del que hem aportat a la gestió comunal des de l'oposició»

Irene Cachafeiro, al Comú d'Ordino.

Va néixer a Aix-en-Provence i va arribar a Andorra quan tenia 11 mesos. Es va formar al país i va passar tota la seva infantesa a Escaldes-Engordany, parròquia que va abandonar ara fa 22 anys en casar-se amb un jove ordinenc. Irene Cachafeiro seu avui a l'oposició de la majoria comunal com a representant de l'Alternativa, tot i que es defineix com a independent.

D'aquesta experiència, que qualifica de molt gratificant pel diàleg que la majoria ha establert amb totes les forces representades al Comú d'Ordino, destaca el contacte amb la gent i la descoberta d'un nou món en què ha pogut col·laborar amb persones interessants i amb molta experiència. Per això, tot i que no consideri oportú presentar-se a les properes eleccions, perquè també és mare de família i li ha estat difícil conciliar la vida familiar, la vida laboral i la vida política, no descarta «tornar a la càrrega» més endavant.

- Com va arribar a l'actual oposició de l'equip comunal?

Em vaig presentar com a independent al grup l'Alternativa, ja que em van mostrar un projecte amb el qual compartia la ma-

joria de les propostes i la seva prioritat.

- Què opina de la gestió comunal?

De moment, la gestió de la majoria és bastant afí a la que nosaltres teníem al cap, tot i que potser donen prioritat a coses diferents. Per dir-ho d'alguna manera, l'ordre de prioritats no hauria estat el mateix.

- La remodelació del carrer Major és una d'aquestes coses que pot esperar?

No és que pugui esperar, sinó que considerem que no és necessària, perquè el carrer està molt ben conservat i es manté. Cada any s'hi fan intervencions i, en canvi, hi ha altres punts de la parròquia que necessitarien actuacions més urgents que no pas aquesta.

- Quines intervencions veu més urgents?

En l'últim consell de Comú ja vam exposar que, per exemple, es podria intervenir al Mas d'en Soler, que no s'ha tocat des de fa cinquanta anys i és un punt de referència molt important dins la Ruta del Ferro. També hi ha els nuclis antics d'altres pobles que s'estan degradant i

necessitarien una acció d'embelliment més urgent.

- I quins altres projectes comparteix amb el Comú?

Doncs la construcció d'un nou Centre de Salut, que també consideràvem en el nostre programa que era un punt important per millorar el servei a la parròquia.

- Es presentarà a les pròximes eleccions de finals d'any?

He tingut força complicacions a l'hora de conciliar la vida familiar, la vida laboral i la vida política. Per al proper mandat, doncs, m'ho vull agafar amb calma i descansar, però no descarto tornar-hi. És una experiència que m'ha agradat molt.

- Què li ha agradat a l'hora de participar en la vida política de la parròquia?

El contacte personal amb la gent. Hi ha moltes coses que no les vius ni les pots valorar fins que no entres en aquest món. I, un cop hi ets, la satisfacció del treball realitzat per millorar el dia a dia de la parròquia. També la gratificació de conèixer gent

«He tingut complicacions a l'hora de conciliar la vida familiar, laboral i política, però no descarto tornar-hi. És una experiència que m'ha agradat molt.»

nova, persones molt interessants i d'altres amb molta experiència dins el món de la política dels quals no deixes mai d'aprendre.

- Per tant, en el Comú impera el diàleg?

La veritat és que funciona molt bé perquè ens han deixat participar en les comissions. Hi ha molt bona entesa, i també han tingut en compte les nostres aportacions i el nostre punt de vista a l'hora de tirar projectes endavant. La gestió ha estat molt bé fins ara. Esperem que segueixi així el temps que queda de mandat.

- Són temps difícils en què és complicat tirar endavant els projectes?

Difícils no, difícilíssims! Tal com

vam trobar les finances del Comú, amb una situació tan deficitària, el primer que ha calgut fer ha estat sanejar-la. Per això la inversió prevista era gairebé zero, tot i que encara s'ha pogut fer alguna cosa.

- El Comú ha pogut superar la difícil situació financera en què es trobava?

La veritat és que en aquest sentit la majoria ha fet molt bona feina. Ha gestionat molt bé els recursos, i el que deia abans, també han tingut molt en compte les nostres aportacions i entre tots intentem que la situació comunal millori. També estic molt orgullosa del que hem pogut aportar a la gestió comunal des del grup de l'oposició que representem.

- Quin és el punt més dèbil d'Ordino?

El comerç és el punt més sensible, tot i que s'ha intentat donar facilitats perquè aquesta activitat prosperi dins la parròquia, com ara rebaixar els impostos. Però tots sabem que la conjuntura actual tampoc no hi acompanya gaire.

- I el punt fort?

Sens dubte el paisatge i el poble d'Ordino, que ha sabut conservar la seva identitat. Esperem que se sàpiga mantenir també en el futur.

- Què opina de les infraestructures que hi ha?

Crec que també estem ben equipats en infraestructures turístiques i que la parròquia ofereix un munt d'activitats i opcions que la fan molt atractiva.

- Hi ha algun lloc que recomanaria especialment al visitant?

Qualsevol indret de la parròquia farà que el visitant s'enamori. Una passejada que faig tot sovint és la Ruta del Ferro, de la Farga Rosell fins a les mines de Llorts, que m'agrada molt. Però no acabaria mai de recomanar

rutes dins de la parròquia plenes de màgia i punts alts des d'on es tenen unes vistes que et passaries hores i hores contemplant. I, sens dubte, el punt fort d'hivern de la nostra parròquia és l'estació d'esquí d'Ordino-Arcalís, que té la sort d'oferir la millor qualitat de neu de tot el país.

- Ordino té prou oferta cultural per al ciutadà i per al visitant?

A Ordino la vida cultural és molt activa. A més dels esdeveniments consolidats com són el Festival Internacional Narciso Yepes o la Mostra Gastronòmica, tenim una oferta molt rica. La ciutadania també hi participa activament des de l'Escola de Música, el Grup Artístic o la Coral Casamanya. En la programació cultural de cada any hi ha manifestacions tan populars com les caramelles per Pasqua, la trobada de buners, la festa major o el teatre al carrer. Ordino és un poble molt viu.

- Pel que fa a les activitats esportives, la parròquia tampoc no es queda curta.

Acabem de tancar la 19a edició del Borrufa, que també és una competició amb reconeixement internacional, i s'han potenciat molt les vies ferrades, que tenen molt d'èxit, per citar alguna de les moltes activitats que ofereix la muntanya i la parròquia a més de l'esquí.

PERFIL

Lloc de naixement:
Aix-en-Provence

Data de naixement:
20 d'agost de 1965

Professió:
Funcionària

Indret favorit:
Tota la parròquia

Última lectura:
El primer dia,
de Marc Levy

Viure Ordino

Per Carnaval tot és permès, menys quedar-se a casa i avorrir-se

El Carnaval va arrencar el 25 de febrer amb les desfilades de disfresses de les Escoles d'Ordino. Com cada any, una comparssa va acompanyar els nens i les nenes durant el recorregut.

La Penjada de Sa Majestat Carnestoltes obre el regnat d'un personatge privilegiat que actua per sobre el Comú i significa un cycle festiu obert a grans i petits en què tot és permès, tret d'avorrir-se. L'esperat ninot de palla mal vestit que trasbalsa l'ordre establert té dret a la crema el Dimecres de Cendra per posar punt final a la disbauxa. Però, la mort del Carnestoltes també significa la mort de la carn i són moltes les tradicions que giren a l'entorn d'aquest simbolisme. A tota la nostra geografia se celebren matances del porc i altres àpats populars. A Ordino, el robatori de les olles és un costum que convida tot el poble a degustar una bona escudella amb carn d'olla. Com cada any, l'hotel Babot oferirà el preciós brou el dilluns, 7 de març, a partir de la una del migdia, a la plaça Major.

I és que la tradició volia que el dilluns de Carnaval, al matí, els fadrins de la parròquia anessin d'amagatotis a tastar els brous que les mestresses de casa s'afanyaven a cuinar per a la família. Per aconseguir-ho, uns les vigilaven i intentaven distreure-les amb cançons i xerrades mentre uns altres els robaven l'olla que tenien al foc. Les tècniques que empraven els nois eren d'allò més enginyoses i fins i tot, temeràries. Es diu

que havien aconseguit fer pujar les olles per les xemeneies fins a les teulades de les cases. Un cop tenien l'olla, se'n menjaven tota la carn i feien paradeta a la plaça, on repartien el brou entre els parroquians. Evidentment, les dones procuraven que no els robessin l'olla, ja que no tenien cap altre plat preparat. A les cases amb més reserves se solien preparar dues olles per si de cas, i també per compartir l'àpat amb els veïns que s'havien quedat sense.

Però els excessos del Carnestoltes van més enllà dels estrictament gastronòmics. Els balls, les comparses i les representacions del Carnaval tenen la finalitat d'exagerar i ridiculitzar la vida ordenada que porta la comunitat durant la resta de l'any. Un altre dels actes programats tindrà lloc també el dilluns 7 de març. Es tracta del tradicional concurs de disfresses, que aquest any se celebrarà a la Sala polivalent. Els grans participen del ball i la música popular mentre el jurat delibera sobre quina és la millor disfressa. La majoria de costums del Carnaval arrenquen de cerimònies religioses primitives com ara el culte a la vegetació, a la carn i a la mort.

EL CULTE A LA VEGETACIÓ

El Carnaval o Carnestoltes és el cycle festiu més important de l'hivern després del Nadal. Per als nostres avis, durava una setmana, des del Dijous Gras, que és l'anterior al Diumenge Fallar, fins al dimarts de Carnestoltes.

Una nena participa en el concurs que es va celebrar l'any passat al Centre Esportiu.

La veu popular l'anomenava la «setmana grassa», perquè eren els darrers dies previs a un període d'abstinència, la Quaresma. Si bé l'etimologia de Carnaval és discutida entre els significats de privació de carn o de carro naval, pel que fa a l'etimologia de Carnestoltes es coincideix que deriva de *carnes toldrem* o *carnes levamen* que significa 'privació de carn'. El papa Gregori el Gran va denominar així la Quaresma en establir el període d'abstinència.

Amb tot, dos conceptes es confonen en el costumari de febrer, d'una banda el culte a la vege-

tació, amb el simulacre de la mort d'una divinitat que cal renovar cada any i, d'altra banda, la figuració de l'expulsió de la mort. Ho testimonien les cerimònies religioses que practiquen les civilitzacions clàssiques del Mediterrani des de finals d'any fins a començaments de primavera. A Roma, se celebren les *februalia*, dedicades a les divinitats i als difunts, i les saturnals, dedicades als ritus agraris. Un dels trets característics del culte a Saturn era la confecció d'un ninot que personificava la festa i que després es destruïa en públic. El Carrus

Navalis, vestigi de les saturnals romanes i gregues, també recorda la permissivitat d'aquests dies i alguns atribueixen al terme l'etimologia de Carnaval. «El Carrus Navalis consistia en un carro en forma de nau, que desfilava pels carrers voltat de dones vestides amb una camisa molt curta que deixava veure les vergonyes», explica Joan Amades en el seu Costumari. La festa tenia un caràcter llibertí, amb balls promiscus i cançons satíriques contra la religió i l'Estat. Al segle XVII, el concili d'Ulm va prohibir la sortida del Carrus Navalis el dilluns de Carnaval.

Tot el costumari, de Carnaval a Corpus

La Quaresma acaba amb el Diumenge de Rams i la benedicció de la palma, el palmó o la branca de llozer a l'església. Un cop beneïts, antigament, es penjaven al balcó o darrere la porta per barrar el pas a les bruixes i els mals esperits. El diumenge i el dilluns següent se celebra la Pasqua Florida i a les cantades de caramelles s'afegeix el costum de regalar el sumptuós pastís de la mona, que té ben poc a veure amb les mones d'abans. En forma de coca rodona i fetes amb pasta de pa

enriquida amb sucre, llard, mel i fruita seca, les mones s'adornaven amb ous durs. Els ous eren els protagonistes de la Pasqua i se'n feien juguesques. Un altre costum era la benedicció de les cases amb aigua i sal, que era recompensada amb una ofrena d'ous.

Fins no fa gaires anys, el costumari ordinenc també observava la celebració del Corpus. La festa, instituïda per l'Església seixanta dies després del diumenge de Pasqua, era una de les més acolorides, amb proces-

sos florides i solemnes en les quals participava pràcticament tot el poble. Les nenes que havien fet la primera comunió acompanyaven la processó vestides de blanc i duïen penjada al coll una caixeta folrada de roba blanca amb puntes plena de pètals de flors, amb els quals sembraven el pas de la comitiva a mesura que la processó avançava. Als carrers també es muntaven altars guarnits amb flors, estampetes i ciris encesos, on la comitiva s'aturava per cantar el *Tantum ergo*.

Preparació del caldo de Carnaval a la plaça Major.

Les caramelles tornen per Pasqua amb dues novetats al repertori

Petits i grans participen en la cantada de caramelles.

UNA TRADICIÓ MOLT ARRELADA

A Ordino, les caramelles constitueixen una tradició molt arrelada. Als anys cinquanta, Eduard Rossell, mestre a l'Escola Francesa d'Ordino, va donar una embranzida al costum que perpetuaria el mestre menorquí Antoni Florit i Coll fins a la seva desaparició, a finals dels anys noranta.

El 1960, Antoni Florit, mestre a l'Escola Espanyola, aplega nens, joves i grans per a fer-los participar en totes les diades assenyalades. Forma una petita orquestra amb instruments com ara melòdiques, trompetes, saxos, clarinets, flautes, bateria, acordions i piano, que marca el debut del Grup Artístic d'Ordino. Els músics eren principalment els nens i nenes de l'escola, i com que els germans grans, els pares i les mares hi cantaven, tot el poble participava de la iniciativa que durant quaranta anys va mantenir vives les tradicions.

En desaparèixer el mestre Florit durant un breu parèntesi, la Unió Proturisme d'Ordino va contractar grups de caramellaires catalans per continuar celebrant la Pasqua fins que, el 2002, Josep Puig i Martell torna a instituir la tradició amb la participació dels alumnes de l'Escola de Música i de la gent del poble. Algunes de les peces musicals que els caramellaires d'Ordino interpreten cada any estan compostes per cantaires de la Coral Casamanya com Lourdes Pons o Guillem Benazet.

cada any cançons ben arrelades al costumari local. Entre els seus membres destaquen els més petits, que donen continuïtat a la tradició popular. A la cantada hi solen assistir els cònsols major i menor, Ventura Esport i Consol Naudí, a més de la consellera de Cultura, Berna Coma, i el conseller de Turisme i Esports, Bartumeu Gabriel, entre d'altres.

Les caramelles són cançons que es canten per Pasqua Florida i que antigament tenien una temàtica religiosa. Amb el pas del temps, però, han pres un to més festiu.

Els cantaires, acompanyats per instruments musicals diversos, desfilen amb una cistella ornada amb cintes i lligada al capdamunt d'una llarga vara. Els caramellaires van de casa en casa i es planten a peu de balcó per interpretar les cançons. En acabar, un dels membres de la comitiva atansa la cistella al balcó de l'homenatjat el qual, com a agraïment, hi deixa un donatiu.

A l'origen, els caramellaires recorrien les cases pairals anunciant la bona nova de la resurrecció de Crist, en clara referència a la resurrecció de la naturalesa. A canvi de la notícia se'ls obsequiava amb ous, botifarres i menges greixoses per indicar que el període d'abstinència, la Quaresma, havia acabat.

Més de cinquanta caramellaires, entre cantaires i músics, desfilaran pel centre del poble amb un repertori que aquest any ofereix dues novetats: *La grandalla*, una sardana del mestre Florit amb lletra de Lourdes Pons, i *El cucut pregoner del bon temps* de Tezaneb Melliug. El clàssic *Vals de Caramelles*

de Guillem Benazet i l'himne andorrà no faltaran a la cita del proper diumenge de Pasqua, el 24 d'abril.

Els cantaires són gent de la parròquia i els nens, una gran majoria, són alumnes de l'Escola de Música d'Ordino, «tot i que la participació està oberta a tothom», explica Josep Puig,

director de l'Escola. Les veus aniran acompanyades d'instruments com ara acordió, flauta travessera, guitarres, clarinet i trompeta i, en sortir de missa, a les dotze del migdia, la comitiva iniciarà el concert itinerant de tres hores a la plaça Major, per continuar cap a Segudet i acabar a la zona dels Correus es-

panyols. Josep Puig afegeix que «la gent que ens escolta sol ser gent de la parròquia, però també hi ha força turistes, i molta gent, encara que no siguin cantaires, ens acompanya al llarg del recorregut».

Les Caramelles d'Ordino reuneixen diverses generacions de caramellaires que interpreten

Una escola per aprendre a estimar la música

El Grup Artístic d'Ordino i la Coral Casamanya estan molt lligats a l'Escola de Música d'Ordino, que va començar a funcionar el curs 2004-2005 per impartir classes de música a persones de totes les edats a partir de cinc anys.

L'Escola de Música d'Ordino disposa d'un espai que fa els serveis d'aula d'ensenyament i d'assaig per als alumnes i per als grups vinculats al centre. En línies generals, els alumnes hi cursen matèries com ara entonació, ritme i moviment, educació auditiva, llenguatge musical i expressió instrumental. L'apre-

nentatge va acompanyat de diferents mitjans pedagògics i materials, i els instruments que s'hi ensenyen són piano, saxo, clarinet, flauta travessera, guitarra i cant.

CLASSES PER A TOTHOM

Les classes són col·lectives, amb un màxim de deu alumnes per aula, però també s'hi fan classes individuals i per a adults amb un currículum flexible, tant de llenguatge musical com d'instrumentació.

Pel que fa al llenguatge musical, els nens i les nenes comencen el curs d'iniciació a cinc anys,

a set anys fan un curs preliminar i a vuit, el primer curs d'un bloc de quatre que els porta a la prova d'accés que regula el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Quant a instrumentació, els infants que assisteixen a aquesta escola descobreixen tots els instruments en el curs preliminar per decidir quin faran seu. A l'edat de vuit anys comencen a estudiar-lo i a nou anys accedeixen al primer curs.

Viure la música, fer música, comprendre-la, estimar-la, són fonaments bàsics de l'aprenentatge musical.

Festa de final de curs, l'any passat, a l'Auditori Nacional.

A·la·Carta

Gastronomia d'Ordino

FEBRER, MARÇ
I ABRIL DEL 2011
VINE A MENJAR
A ORDINO
I EMPORTA'T
UN BON REGAL

MENÚ:

PRIMERS

- ENTRADES PERA MUSEUS
- SOPARS ROMÀNTICS

SEGONS

- NITS D'HOTEL
- SAFARIS FOTOGRÀFICS

POSTRES

- I MOLTS + REGALS

Restaurants:

Ordino

Armengol, Casa León
Babi
Hotel Babot
Hotel Coma
Hotel Gaspà
Quim
Pizzeria Coll d'Ordino
Refugi de l'amistat
Restaurant Prats
Topic
Vertical Limit

La Cortinada

Font Blanca
Hotel Cal Daina
Hotel Sucará

Llorts

L' Era d'en Jaume
La Neu
Prat de les mines

El Serrat

Hotel Bringué
Hotel Niunit

Establiments participants:

Apartaments Cristiania
Aparthotel Fijat
Aparthotel la Neu
Centre esportiu d' Ordino
Comerç Babi
Comerç Toni
Diving Andorra
Esports Carving
Esports les planes
Experiència en muntanya
Farmàcia Font Freda
Farmàcia Tristaina
Gicafer
Granja Font
Hotel Babot
Hotel Coma
Hotel Prats
Hotel Santa Bàrbara
Hotel Sant Miquel
Hotel Tristaina
Museu de la Miniatura
Museu Iconogràfic
Museu d'Areny- Plandolit
Museu Postal
Museu Farga Rossell
Oficina de Turisme d'Ordino
Parc Natural de la Vall de Sorteny
Papereria Cric
Pub Xaloc
Vallnord-Arcalis

Reportatge

Borrufa, el trofeu més internacional, deixa disset medalles a casa

La 19a edició del Trofeu Borrufa, celebrat del 24 al 27 de gener passat, es va acomiadar amb la victòria d'Andorra, que no guanyava la competició des de les dues primeres edicions del 1993 i el 1994.

En la classificació per equips, Andorra I va arribar en primera posició, amb 529 punts, 24 pòdiums i 17 medalles, molt per davant de Suïssa i Espanya.

Xavi Salvadores, Robert Martí, Carmina Pallàs i Sara Ramèntol van ser els herois del Borrufa 2011, que va reunir 30 equips de 27 països —Andorra, Espanya i França n'hi presentaven dos— en les categories Infants I i II, per participar en una competició que va tenir una jornada més i que va incorporar, a banda dels eslàloms gegant i especial, el supergegant i la supercombinada (supergegant i eslàlom).

L'entrega de premis i la desfílada de cloenda a Ordino van posar el punt final a la convocatòria i, com és habitual, tots els guanyadors van rebre el seu pes en caramels. Una balança gegant va marcar les quantitats que s'havien de repartir.

La directora de la Federació Andorrana d'Esquí, Vicky Grau, i la cònsol menor, Consol Naudi, van destacar els bons resultats de l'equip andorrà i també van valorar molt positivament l'organització i l'alt nivell dels atletes internacionals.

El trofeu, organitzat pel Comitè Borrufa, es desenvolupa amb la col·laboració de Vallnord, domini que integra les pistes de Pal-Arinsal i Ordino-Arcalís, i és la convocatòria anual d'esquí d'alta competició d'Andorra per a nens i nenes entre onze i catorze anys.

PRESTIGI I CREIXEMENT

Tant pel nombre de participants com pel nivell d'esquí, és una de les proves més prestigioses i importants del calendari de curses d'esquí alpí infantils del circuit internacional de la FIS (Federació Internacional d'Esquí) i del FIS Children Races Organizing Committee.

Des de la primera convocatòria, l'any 1993, amb tretze països participants, fins avui, el Trofeu Borrufa s'ha anat consolidant cada vegada més en el món de

L'equip d'Andorra que ha participat en la darrera edició del Trofeu. Al costat, un moment previ a la competició.

Fotos: Laia Buira

TOTS ELS PÒDIUMS D'ANDORRA

Els equips Andorra I i Andorra II han sumat 24 pòdiums, dels quals 17 són medalles d'or, plata o bronze. L'equip Andorra I ha guanyat el XIX Trofeu Borrufa amb un total de 529 punts, molt per davant de l'equip suís, que ha quedat segon amb 390 punts, i de l'equip Espanya I, que ha quedat tercer amb 287 punts.

1a jornada

INFANTS I / ESLÀLOM GEGANT
Nens: 1r Martí Robert

INFANTS II / ESLÀLOM ESPECIAL
Nenes: 1a Carmina Pallàs; 3a Sara Ramèntol
Nens: 3r Xavier Salvadores

2a jornada

INFANTS I / ESLÀLOM ESPECIAL
Nens: 4t Martí Robert

INFANTS II / ESLÀLOM GEGANT
Nenes: 1a Carmina Pallàs; 2a Sara Ramèntol
Nens: 5è Nil Esteve

3a jornada

INFANTS I / SUPERGEGANT
Nenes: 5a Mariona Ramèntol
Nens: 1r Martí Robert

INFANTS II / SUPERGEGANT
Nenes: 1a Sara Ramèntol; 2a Carmina Pallàs
Nens: 2n Xavier Salvadores

INFANTS I / SUPERCOMBINADA
Nens: 2n Martí Robert; 5è Albert Perez

INFANTS II / SUPERCOMBINADA
Nenes: 1a Carmina Pallàs; 2a Sara Ramèntol
Nens: 5è Nil Esteve

4a jornada

INFANTS I / SUPERGEGANT
Nenes: 5a Mariona Ramèntol
Nens: 1r Martí Robert

INFANTS II / SUPERGEGANT
Nenes: 2a Carmina Pallàs; 3a Sara Ramèntol
Nens: 1r Xavier Salvadores; 4t Kevin Courrieu

la competició i ha anat ampliant, cada any, la participació de delegacions internacionals.

Aquest any, Àustria, que no hi havia participat mai, i Suïssa, que només ho havia fet una vegada, eren els equips estrella d'una edició que van conquerir, però, els joves esquiadors andorrans.

Entre els països que tornaven a competir-hi també hi havia Dinamarca i Rússia i, entre els

nous adherents, les illes Caiman. Sigui com sigui, amb prop de 200 esquiadors en cursa, el Borrufa 2011 ha estat un èxit de participació.

UNA COPA DEL MÓN FIS PER A INFANTS D'11 A 14 ANYS

La celebració del Trofeu Borrufa comporta una concentració de països i una estada de sis dies a Andorra per als nens i nenes d'arreu del món que vénen a

competir. Tot plegat el converteix en una gran trobada entre amics que intercanvien experiències i costums, tant personals com esportius. Grans figures de l'esquí internacional com Janica Kostelic, Ana Jelusic, Chemmy Alcott i Rok Perko, corredors de copes d'Europa, jocs olímpics i copes del món, han participat en aquesta competició de referència als Pirineus, tant per l'entorn privilegiat on

es desenvolupa i els serveis que inclou la inscripció (allotjament, dietes, transport, accés a pistes, espais de preparació física, activitats i visites...), com per l'alt nivell esportiu.

Els organitzadors, la Federació Andorrana d'Esquí, els comuns de la Massana i Ordino, i Vallnord, agraeixen la col·laboració del Govern i dels diferents patrocinadors, especialment Crèdit Andorrà.

Comunitat internacional

Les associacions portugueses demostren el pes dels lusitans a Ordino i a Andorra

Dels 13.100 portuguesos censats a tot el país, 311 viuen a Ordino, on la comunitat és la quarta en nombre de residents, precedida de molt poc de la francesa. El pes demogràfic dels ciutadans portuguesos, però, és més rellevant a les altres parròquies i a Andorra en general, on la comunitat portuguesa ocupa el tercer lloc en nombre de re-

sidents després dels col·lectius espanyol i andorrà. Amb el pas dels anys i el degoteig constant de nous immigrants, la comunitat portuguesa s'ha anat estructurant per aconseguir més representació, tant al seu país com al país d'acollida. Després d'aconseguir la vella reivindicació de tenir una secció consular a Andorra (novembre del 2000)

i finalment una ambaixada (estiu del 2003), la comunitat ha estructurat un sòlid teixit associatiu a través d'organitzacions no lucratives com ara la Casa de Portugal a Andorra o el Club d'Empresaris Portuguesos d'Andorra (CEPA) que avui té més de 80 socis.

La Casa de Portugal a Andorra es va fundar el 1995 i des

d'aleshores s'ha convertit en una institució social molt dinàmica que intenta participar activament en la vida cultural i esportiva del país. La segona gran associació portuguesa a Andorra és el CEPA, que va néixer el 2005 per la necessitat de trobar una entitat que unís els empresaris d'origen portuguès que treballen a Andorra. L'am-

baixador, Nuno de Bessa Lopes, va impulsar la iniciativa en un context d'aproximació entre Andorra i Portugal que va culminar amb la signatura del Conveni Bilateral, que dóna avantatges als nacionals d'ambdós països. El CEPA defensa els interessos dels empresaris portuguesos i afavoreix els intercanvis comercials entre Andorra i Portugal.

A Casa de Portugal é uma instituição dinamica

Una de les activitats gastronòmiques celebrades a la Casa de Portugal.

A ARPA, Associação de Residentes Portugueses no Principado de Andorra - Casa de Portugal, viu aprovados os seus estatutos no dia 25 de Maio de 1995. A aprovação da Constituição andorrana em Março de 1993, veio possibilitar, entre outras medidas, o direito ao associativismo, factor que seria determinante para a criação da A.R.P.A. A primeira colectividade portuguesa no Principado permitiu aos seus promotores realizarem o grande sonho de ter em Andorra a casa que representaria todo um país - Portugal.

A actividade realizada em prol da comunidade portuguesa residente em Andorra era reconhecida pelo Governo Português, condecorando a colectividade no dia 21 de Julho de 2002, na presença do Secretário de Estado das Comunidades Portuguesas, José de Almeida Cesário, com a Placa de Honra da Medalha de Mérito das Comunida-

des Portuguesas e o Diploma de Mérito das Comunidades Portuguesas.

Procurando satisfazer as iniciativas culturais da ARPA, foi fundado o Grupo de Folclore da Casa de Portugal, a 1 de Maio de 1996. Integrado principalmente por sócios da colectividade, os elementos do Grupo de Folclore foram fundamentais para a continuidade da existência da ARPA.

Anos mais tarde, a ARPA constituía a sua estrutura desportiva e, no dia 26 de Julho de 2001, o Clube Desportivo da Casa de Portugal seria inscrito no Governo de Andorra.

Hoje, a Casa de Portugal é uma instituição dinamica, disposta a servir os sócios e a receber aquelas pessoas que desejem desfrutar de um ambiente acolhedor, agradável e cheio de tradição, procurando também, de forma activa, a participação junto da sociedade andorrana.

O Clube de Empresários Portugueses de Andorra conta con mais de 80 sócios

O Clube de Empresários Portugueses de Andorra é uma associação que nasceu no ano de 2005, fruto da necessidade de encontrar uma entidade que una todos os empresários de origem lusitana em Andorra. O Embaixador, Sr. Nuno de Bessa Lopes impulsionou esta iniciativa num contexto de aproximação entre Andorra e Portugal. Com as conversas e poste-

riormente com a assinatura do Convénio Bilateral entre estes dois países, deram-se vantagens aos nacionais dos dois países.

Actualmente a associação está formada por mais de 80 empresários de diferentes sectores e é presidida por Patrícia Bragança, advogada com 33 anos que continuou com o legado dos seus predecessores

António de Matos e Joaquim Pereira. A actual Junta Directiva é composta por empresários representativos de diversos sectores da economia, Nuno Ribeiro (transportes, edição e publicidade), Sandra Abrantes (economia e gestão de empresa), Pedro Miguel de Sousa (retalhista de géneros alimentares), Hugo Miranda (informática e novas tecnologias), Miguel Ramos

Una jornada del CEPA de suport al Comitè andorrà de l'Unicef.

(carpintaria) e Silvino Alves (restauração). O CEPA tem como finalidade principal o agrupamento e a defesa dos interesses empresariais portugueses que residem em Andorra. Entre as suas prioridades existe a aproximação empresarial entre Andorra e Portugal procurando obter a união e optimização

de cooperação para o bem comum. Entre as actividades que o CEPA organiza está presente para os seus sócios remarcar a assistência jurídica tanto para Andorra como para Portugal, a assistência fiscal, a presença em networkings, formações e conversas de âmbito profissional, assim como, também jan-

tares e encontros empresariais. O CEPA conta com um apoio jurídico legal aos seus sócios, facilitado, por o Buffet de advogados de Patricia Bragança e em Portugal através do Buffet de advogados Pina Nunes & Pratas e Associados. Para mais informações: www.cepaclub.com

El president de Portugal Anibal Cavaco Silva es va reunir amb els empresaris portuguesos.

Casa de Portugal
ANDORRA

Tradições e Gastronomia

Desporto e Lazer

Musica e Cultura

Casa de Portugal
Simplesmente...

Carrer de les costes- Ed. Angel Alonso 13 bx 3 AD500 Andorra la

Telefons d'interès

EMERGÈNCIA

BOMBERS	118
GRUP DE RESCAT DE MUNTANYA	112
HOSPITAL	871 000
INFORMACIÓ DEL TRÀNSIT	1802 1802
INFORMACIÓ NACIONAL	111
INFORMACIÓ INTERNACIONAL	119
POLICIA	110
SUM (Servei Urgent Mèdic)	116

SERVEIS PARROQUIALS

ATENCIÓ CIUTADANA (24 H)	
I CIRCULACIÓ	163
CAP (Centre d'Atenció Primària)	747 025
COMU D'ORDINO	878 100
DESPATX PARROQUIAL	835 014
OFICINA DE TURISME	878 173
SAD (Servei d'Atenció Domiciliària)	878 139
	337 795

>>>> Busos

L6 Sortides des d' Ordino

De dilluns a dissabte
De les 7.30 a les 21 h cada 30 minuts
Diumenge
De les 8 h a les 21 h cada 30 minuts

Sortides des d'Andorra la Vella

De dilluns a dissabte
De les 7 h a les 21 h cada 30 minuts
Diumenge
De les 7.30 h a les 21 h cada 30 minuts

L6B Sortides des d'Ordino

De dilluns a divendres
De les 7.30 h a les 21 h cada 30 minuts
Diumenge
De les 8 h a les 21 h cada 30 minuts

Sortides des d'Andorra la Vella

De dilluns a dissabte
De les 7 h a les 21 h cada 30 minuts
Diumenge
De les 7.30 h a les 21 h cada 30 minuts

e3 Sortides des d' Ordino

De dilluns a dissabte
De les 7.09 a les 9.49 h
i de les 17.09 h a les 20.25 h
cada 18 minuts

Sortides des d'Andorra la Vella

De dilluns a dissabte
De les 7.15 h a les 9.55 h
i de les 17.15 h a les 20.19 h
cada 18 minuts

Ordino en imatges

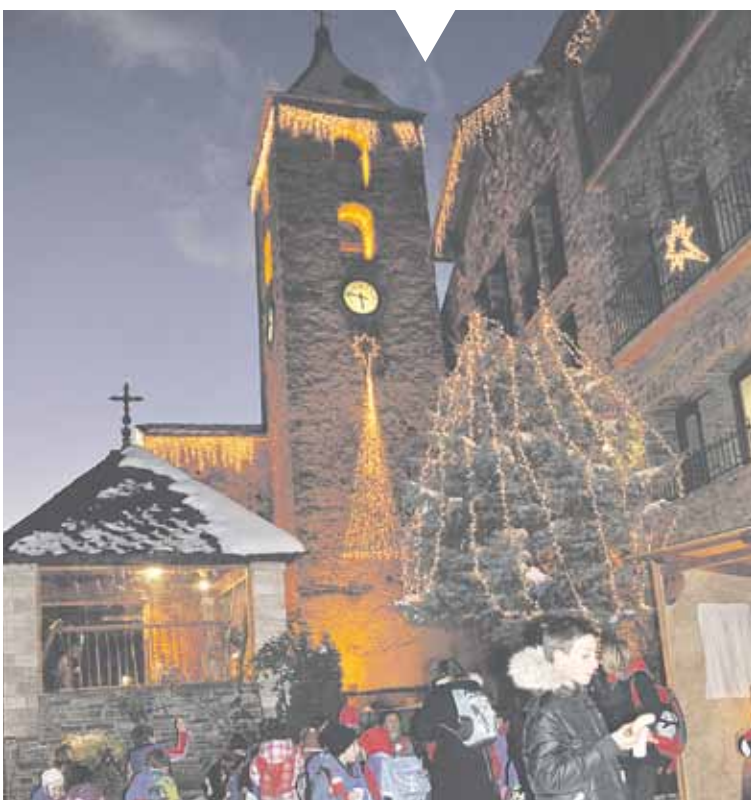

La Coral Casamanya va oferir a l'església parroquial el tradicional Concert de Nadal. Es va celebrar el dia 19 de desembre i els cantaires van ser molt aplaudits.

L'encesa de l'enllumenat a la plaça Major va donar el tret de sortida a les activitats de les festes de Nadal. L'acte va culminar amb una xocolatada per als infants de la parròquia.

El Grup Artístic d'Ordino va actuar a l'Auditori Nacional el dia 11 de desembre. Va interpretar diversos temes relacionats amb el Nadal.

El patge reial va arribar a cavall al centre d'Ordino per rebre les cartes dels nens i les nenes de la parròquia i fer-les arribar als Reis Mags.

La carrossa dels Reis d'Orient, ben custodiada, va protagonitzar un dels actes centrals de les festes. La representació d'*Els Pastorets* va arrodonir la celebració.

BREUS

El Club de lectura de les Valls del Nord és la nova iniciativa que han creat conjuntament Ordino i la Massana i que es va presentar al gener. Les reunions es fan alternativament a les biblioteques de totes dues parròquies.

Des del desembre i fins el mes de març es pot veure l'última exposició del treball de confecció del cadastre de la parròquia d'Ordino. Amb ella s'acaba, doncs, el període en què els propietaris poden presentar al·legacions.

Les persones que van ser premiades a l'última edició de la Fira d'Andorra la Vella amb una excursió en Gica, el vehicle eruga que es desplaça per la neu, van fer la sortida el 10 de febrer, i van anar al túnel del port de Rat.

Els restaurants d'Ordino sortejaran, entre els mesos de febrer, març i abril, premis entre les persones que omplin una butlleta. Es poden guanyar excursions, nits d'hotel, dinars, roba esportiva i molts altres premis.

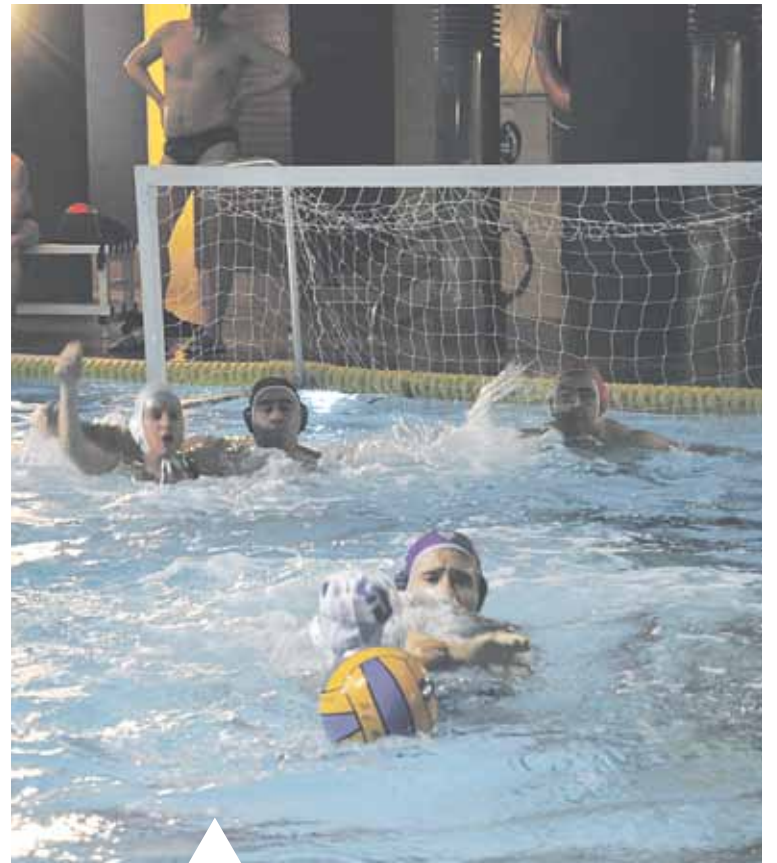
La travessa Font Blanca Arcalís es va celebrar el 13 de febrer. Els tres primers llocs van ser per a Marc Pinsach, Pau Costa i Joan Albós. En categoria femenina van guanyar Gemma Arró, Izaskun Zubizarreta i Marta Riba.

Els dies 2 i 3 de març se celebra l'Snow Day Jove 2010. Hi poden prendre part participants entre 12 i 18 anys del Principat. El primer dia es dedicarà al freestyle, a Arinsal, i el segon es farà un board cross, a Arcalís.

La Biblioteca comunal celebrarà el dissabte 26 de març el setzè aniversari de la seva creació. Ho farà amb un espectacle infantil, un berenar i el lliurament dels premis als millors lectors de l'any 2010 en categoria infantil i adult.

S'ha publicat una nova guia turística de les Valls del Nord que engloba les parròquies d'Ordino i la Massana. Inclou informació d'interès sobre el comerç, l'oci i l'esport, i també els restaurants i els allotjaments.

Una exhibició de gimnàstica rítmica es va portar a terme el 22 de desembre al pavelló de les escoles Germans de Riba, a càrrec de la secció esportiva del Comú.

Una jornada especial de waterpolo va enfrontar en dos partits els dos únics equips que hi ha actualment a Andorra, el de Canillo i el d'Ordino. Va tenir lloc el 14 de gener.

L'Escola de Mares i Pares es va presentar el 13 de gener. Es tracta del segon cicle de tallers que organitzen els comuns de la Massana i Ordino. Ja s'han fet els primers tallers.

El Dia internacional de les muntanyes es va celebrar l'11 de desembre. Membres del Cos de Bombers van compartir amb el públic les seves experiències al Perú.

Els premis de la novena edició del Concurs de nades, calendaris d'advent i pessebres es van lliurar el 12 de gener. A la foto, la nena Cèlia Senzier, que es va endur un dels accessits.

No et perdís

març

Cultura

DIMARTS 1
A LES 20.30 H
CLUB DE LECTURA
DE LES VALLS DEL NORD
Biblioteca comunal
de la Massana

Popular

DILLUNS 7
A LES 13 H
CALDO DE CARNAVAL
Plaça Major

Cultura

DIMECRES 16
A LES 21.30 H
CICLE DE CINEMA
DE MUNTANYA I VIATGES
Mount St. Elias
de Gerald Salmina
Ordino Studios

Joventut

DIMECRES 2
A LES 10 H
SNOW DAY JOVE
Vallnord sector Arinsal
(freestyle)

Popular

DILLUNS 7
DE 17 A 19 H
CONCURS DE DISFRESSES
DE CARNAVAL
Sala polivalent d'Ordino

Cultura

DIUMENGE 12
A LES 18 H
BALLADA DEL GRUP
DANSAIRE AMB LA
PARTICIPACIÓ DEL GRUP
ARTÍSTIC D'ORDINO
Auditori Nacional
d'Andorra

Joventut

DIJOUS 3
A LES 10 H
SNOW DAY JOVE
Vallnord sector Arcalís
(board cross)

Cultura

DIMECRES 9
A LES 21 H
CICLE DE CINEMA
DE MUNTANYA I VIATGES
Biblioteca Luna Nueva:
un viatge solidari a
Asunción (Paraguai)
de Margarita Ceña, Maria
Hortènsia Álvarez i Maria
Eugènia Esbrí
Biblioteca comunal
de la Massana

Educació

DIMARTS 22
A LES 21.30 H
ESCOLA DE MARES I PARES
DE LES VALLS DEL NORD
Alimentació i creixement
Casa Pairal d'Ordino

Gent Gran

DIJOUS 3
A LES 13 H
TRINXAT
DE CARNESTOLTES
Casa Pairal

Ciudadana, ciutadà d'Ordino
T'agrada cantar i passar-t'ho bé?

Voldries formar part de la Coral Casamanya?

Saps que no necessites saber solfeig? Només cal tenir moltes ganes de cantar. Així doncs, per què no t'hi apuntes? Vinga, decideix-te ara a passar unes bones estones!

Aporta la teva veu a la nostra coral, segur que serà molt benvinguda i també valorada.

Quantes coses interessants podem fer per Ordino! Aquesta, de ben segur que n'és una.

Som-hi doncs, anima't i contacta'ns

Telefona a:
Tràmits del Comú d'Ordino 878100
Escola de música d'Ordino 847444

NOTA INFORMATIVA REFERENT AL CENS DE POBLACIÓ

EN APLICACIÓ DEL QUE PREVEU LA LLEI 9/2007 DEL CENS, US INFORMEM QUE S'ESTAN REVISANT LES DADES DEL CENS DE POBLACIÓ AMB L'OBJECTIU DE DEPURAR EL REGISTRE; PER AIXÒ CAL QUE VERIFIQUEU AL SERVEI DE TRÀMITS QUE HI CONSTEU INSCRITS CORRECTAMENT

HORARI:
DE DILLUNS A DIVENDRES DE 8 A 15 HORES

TEL. 878100 – COMU@ORDINO.AD

Cultura

**DIMECRES 23
A LES 21 H**
CICLE DE CINEMA
DE MUNTANYA I VIATGES
*Marroc: 3 valls... un cim...
un altre món*
Biblioteca comunal
de la Massana

Popular

8è CONCURS DE CARTELLS
Data límit de presentació
de les obres, 30 de juny
a les 18 h
Oficina de Turisme d'Ordino
Consulteu les bases a
<http://www.comuordino.ad>

maig

Cultura

**DIMARTS 3
A LES 20.30 H**
CLUB DE LECTURA DE LES
VALLS DEL NORD
Biblioteca comunal
de la Massana

Cultura

**DISSABTE 26
A LES 16 H**
CELEBRACIÓ
DEL 16è ANIVERSARI
DE LA BIBLIOTECA COMUNAL
AMB ESPECTACLE FAMILIAR
I BERENAR
Sala polivalent
Biblioteca comunal
d'Ordino

Educació

**DIMARTS 12
A LES 21.30 H**
ESCOLA DE MARES I PARES
DE LES VALLS DEL NORD
*La importància
de dormir bé*
Casa Pairal de la Massana

Cultura

**DISSABTE 7
A LES 11 H**
EXPLICA'M UN CONTE
Biblioteca comunal
d'Ordino

abril

Cultura

**DIMARTS 5
A LES 20.30 H**
CLUB DE LECTURA
DE LES VALLS DEL NORD
Biblioteca comunal
d'Ordino

Gent Gran

DIMARTS 12
SORTIDA A BALAGUER
A BUSCAR LA MONA
DE PASQUA
Casa Pairal d'Ordino
i de la Massana

Gent Gran

DIMECRES 11
VISITA AL ROSERAR DE
CERVANTES A BARCELONA
Casa Pairal

Gent Gran

**DISSABTE 23
A LES 16 H**
SANT JORDI
Casa Pairal

Popular

11è CONCURS
DE GUARNIMENT FLORAL
DE LA PARRÒQUIA
D'ORDINO
DATA LÍMIT D'INSCRIPCIONS,
30 DE MAIG A LES 12 H
Consulteu les bases a
<http://www.comuordino.ad>

Popular

**DIUMENGE 24
A LES 12 H**
CAMELLES

Educació

**DIMARTS 17
A LES 21:30**
ESCOLA DE MARES I PARES
DE LES VALLS DEL NORD
Relació família/escola
Casa Pairal d'Ordino

SUBHASTA PÚBLICA

PLACES D'APARCAMENT A LA COVANELLA

DIMARTS 15 DE MARÇ A LES 10 H

VISITA PRÈVIA AL TEL. 878 144

L'Ordino de... Joan Albós

Joan Albós, al campionat del món que es va celebrar l'any passat a Andorra.

La vida de Joan Albós gira al voltant de la muntanya i de l'esport, i en aquest entorn, Ordino és l'eix vital de la seva activitat. És per això que exhibeix amb molt d'orgull el nom de Vall d'Ordino als seus uniformes de competició: «Em donen una petita beca i jo porto aquesta insígnia, però encara que no m'ajudessin ho faria amb molt de gust, perquè realment em sento ambaixador d'Ordino».

Va començar a dedicar-se professionalment a l'esquí de muntanya fa sis anys i ha participat en tres campionats del món, on ha aconseguit situar-se entre els quinze millors esportistes en l'especialitat de Vertical Race o cronoescalada i entre els vint millors en cursa individual. La primera modalitat dura al voltant de tres quarts d'hora i consisteix en un ascens amb uns mil metres de desnivell. La cursa individual, en canvi, comprèn la pujada i la baixada i és més llarga, dura entre dues i tres hores. Albós també competeix en

la modalitat de parelles, al costat de Joan Vilana, amb l'equip nacional d'Andorra. En esquí de muntanya, els ascensos es fan amb esquís folrats amb pell de foca, o caminant amb els esquís a la motxilla. El descens es fa esquiant.

L'esquí de muntanya és un esport dur que a Joan Albós li ha costat un gran esforç personal, però que alhora li ha aportat molt. «Es desenvolupa en un

«Porto amb molt de gust la insígnia d'Ordino quan surto a competir»

entorn hostil de fred i de muntanya, requereix molta preparació física», una preparació que porta a terme durant onze mesos a l'any i que intensifica a l'hivern. Es dedica a la competició des que va entrar a formar part de la Federació, però afirma que la preparació de base li va do-

nar la vida d'abans, «plegar bolets, anar a pescar, mirar els isards...», tot allò que ha estat fent des que era ben petit.

La seva afició pel muntanyisme es remunta a la infància. Va viure els primers anys de vida a Ansalonga i després a Llorts. Es va aficionar a la pesca i va ser concretament als estanys de l'Angonella on va descobrir que la seva passió era i seria per sempre més la muntanya.

Viu força aïllat a la borda de Casa Toni, sota l'ermita del Serrat. «És un racó molt particular per a mi, que em dona tot el que necessito, m'hi trobo molt a gust». I és que, a més dels durs entrenaments que practica tot l'any, considera que per preparar-se per a una gran cita esportiva és necessari un cert aïllament, «has d'estar tranquil i no t'han de preocupar les coses secundàries».

Considera imprescindible, per dedicar-se a aquest esport, fer una vida sana, amb una dieta molt disciplinada. Si ha fet una cursa de llarga distància, necessitarà una alimentació basada en els carbohidrats per refer-se, mentre que si ha tingut un important desgast muscular, se

centrarà en les proteïnes per regenerar els teixits. Naturalment, els greixos els ha de limitar i no hi ha lloc per als excessos, tret d'alguna excepció.

Amb una ganyota d'entremaliat fa referència al Roser d'Ordino i a la festa major de Llorts, «en aquests casos és obligat saltar-se la disciplina». Per descomptat, i com a amant de les

«Estic en contra del dopatge; si m'ho demanessin, penjaría els esquís»

coses en estat pur, es declara contrari al dopatge, «és una de les meves lluites particulars; entenc que en un món perfecte, el dopatge no hauria de formar part de l'esport». «Jo el que he aconseguit, ho he fet menjant espaguetis», assegura, «mai no m'ho han proposat però, si es donés el cas, abans penjaría els esquís».

Des de fa tres anys, Joan Albós compagina la seva vocació esportiva amb la feina de bomber. Actualment s'està formant per entrar al GRIM, el Grup de

El Joan hauria pogut néixer fa cent anys. És una persona que estima la terra, respecta la natura i sens dubte mai no ha oblidat qui som i d'on venim. Combina la força i l'energia que dona la joventut amb el seny i l'experiència dels seus avantpassats. La història per ell és cabdal, i això es reflecteix en el seu saber sobre el patrimoni cultural i el territori. Pocs coneixen tan bé com ell la geografia i la toponímia de la vall d'Ordino. No obstant això, també és un amant de la festa i la gresca. Ell i els seus germans són puntals de la festa major de Llorts, on hem rigut tantes vegades. Precisament tots tres Albós de Cal Toni són una força de la natura i sense cap dubte són aquests gens, l'esforç i el rigor que han fet del Joan un dels millors esportistes andorrans. A més, per a ell, l'entrenament de l'esquí de muntanya no és una obligació, sinó un plaer que combina activitat física i medi natural. Però per sobre de tot cal remarcar la seva honestat i la seva sinceritat, i algun cop amagat: no us perdeu les suculentas hamburgueses que prepara a la seva caseta del Serrat.

Francesc Poujarniscle